

CURRÍCULUM

CN

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas troncais

Área de Ciencias da natureza

Os coñecementos científicos intégranse no currículo da educación primaria para proporcionar ao alumnado as bases dunha formación científica e tecnolóxica que contribúa a desenvolver as competencias necesarias para comprender a realidade, desenvolverse na vida cotiá e interactuar co seu medio natural. O coñecemento competencial integra un coñecemento de base conceptual (saber dicir), un coñecemento relativo ás destrezas (saber facer) e un coñecemento con grande influencia social e cultural e que implica un conxunto de valores e actitudes (saber ser). As competencias clave non se adquiren nun determinado momento e permanecen inalterables, senón que implican un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo maiores niveis de desempeño no seu uso.

O argumento sinalado, que fala dun proceso, deberá permitir a aproximación ao método científico e ao uso das tecnoloxías de maneira secuenciada. Ao ingresar en educación primaria, o período evolutivo fala dun pensamento intuitivo, global e concreto: o alumnado non está suxeito a unha previa análise ou dedución lóxica, senón que a súa expresividade nace da intuición ou da percepción sensorial; así inicia o ensino primario cun conxunto de ideas, representacións, coñecementos, habilidades, destrezas e disposicións emocionais e afectivas relacionadas co contorno, que estrutura en forma de esquemas xunto a teorías ou hipóteses que lle permiten dar resposta a todo o que sucede ao seu redor.

A interpretación, comprensión, explicación e expresión da realidade non son habilidades autónomas dunha determinada área. Precisan da confluencia de todas as áreas de coñecemento, favorecendo unha visión interdisciplinaria na que cada equipo docente e cada mestra ou mestre deseñará, implementará e avaliará tarefas integradas contextualizadas nas que o alumnado se implique nun proceso que o leve acadar un produto que satisfaga as competencias que se sinalan, para cada particularidade.

O currículo da área está formulado partindo do desenvolvemento cognitivo e emocional no que se atopa o alumnado desta etapa, da concreción do seu pensamento, das súas posibilidades cognitivas, do seu interese por aprender e relacionarse cos seus iguais e co contorno e da súa andaina cara a un pensamento máis abstracto ao final da etapa.

Todos os aspectos da área de Ciencias da natureza son concibidos como ámbitos de aprendizaxe desde os cales se pode facer fincapé na comprensión da realidade e no desenvolvemento de actitudes críticas. Preténdese que os alumnos e as alumnas desenvolvan as súas habilidades cognitivas de observar, comparar, ordenar, clasificar, inferir, transferir, representar, avaliar...

A adquisición de conceptos científicos non debe ser o único propósito da área senón que tamén debe lograr introducir o valor funcional da ciencia para que o alumnado sexa quen de explicar fenómenos cotiáns proporcionándolles as ferramentas para explorar a realidade natural de forma obxectiva, rigorosa e comprobada. Debe fomentar a curiosidade sobre fenómenos novos ou problemas inesperados, a necesidade de respectar o

medio ambiente, o espírito de iniciativa e tenacidade, a confianza en si mesmo/a, a necesidade de coidar do seu propio corpo, o pensamento crítico que non se contenta cunha actitude pasiva, a flexibilidade intelectual, o rigor metodolóxico e permitirlles pensar e desenvolver o seu pensamento de forma independente así como respectar a opinión dos e das demais e iniciarse na argumentación e no debate de ideas.

Os contidos están organizados en 5 bloques que, dada a súa interrelación, non deben ser traballados de forma illada senón integrada. O tratamento dos seus conceptos debe permitir ao alumnado avanzar na adquisición de ideas do coñecemento científico e na súa estruturación e organización, de forma coherente e articulada. Por outra banda, os contidos procedementais, relacionados co “saber facer” teórico e práctico, han de permitir ao alumnado iniciarse en coñecer e empregar algunhas das estratexias e técnicas habituais na actividade científica, tales como a observación, a identificación e análise de problemas, a recollida, a organización e o tratamento de datos, a emisión de hipóteses, o deseño e desenvolvemento da experimentación, a busca de solucións e o emprego de fontes de información, incluíndo as proporcionadas polos medios tecnolóxicos actuais e a comunicación dos resultados obtidos. Para o desenvolvemento de actitudes e valores, os contidos seleccionados han de promover a curiosidade, o interese, o respecto por si mesmo/a, polos demais, pola natureza e cara ao traballo propio das ciencias experimentais, así como unha actitude de colaboración no traballo en grupo.

O bloque 1: Iniciación á actividade científica, oriéntase basicamente aos coñecementos necesarios para a planificación, realización e posterior comunicación dos resultados de tarefas integradas, proxectos, experimentacións ou pequenas investigacións. Integra así coñecementos conceptuais, procedementais e actitudinais necesarios para o desenvolvemento dos catro bloques restantes tendo, polo tanto, carácter fundamental e transversal para o desenvolvemento da área.

O bloque 2: O ser humano e a saúde, integra coñecementos, habilidades e destrezas encamiñados ao coñecemento do propio corpo e das interaccións deste cos demais seres humanos e co medio, á prevención de condutas de risco e a desenvolver e fortalecer comportamentos responsables e estilos de vida saudables. Recolle tamén o coñecemento de si mesmo/a para valorarse como diferente, respectar a diversidade e para facilitar o equilibrio emocional.

O bloque 3: Os seres vivos, oriéntase fundamentalmente ao coñecemento, respecto e aprecio das plantas e dos animais, á iniciación aos outros reinos e ao interese por conservar a biodiversidade.

O bloque 4: Materia e enerxía, inclúe contidos relacionados coas propiedades dos materiais e as diferentes formas de enerxía, as consecuencias medioambientais do seu uso, así como a experimentación de fenómenos físicos e químicos sinxelos.

O bloque 5: A tecnoloxía, aparellos e máquinas, inclúe basicamente contidos relacionados coas máquinas e cos aparellos de uso cotián, a enerxía que empregan e os avances científicos e tecnolóxicos que inflúen nas condicións de vida actual.

Por último, establécense as seguintes orientacións metodolóxicas:

Os contidos da área de Ciencias da natureza están interrelacionados cos doutras áreas polo que se potenciará un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe baseada en competencias. Resulta imprescindible unha estreita colaboración entre os docentes no desenvolvemento curricular e na transmisión de información sobre a aprendizaxe dos alumnos e das alumnas, así como cambios nas prácticas de traballo e nos métodos de ensinanza.

Os contidos conceptuais, procedementais e actitudinais deben ser traballados na aula arredor da realización de tarefas integradas que faciliten a contextualización de aprendizaxes, proxectos, pequenas investigacións no medio, actividades de experimentación, resolución de problemas concretos, realización de debates sobre temas de actualidade (medioambientais, de saúde, de consumo...), onde o alumnado avance no desempeño das competencias clave ao longo da etapa, elixindo en cada caso a metodoloxía axeitada en función das necesidades.

As estruturas de aprendizaxe cooperativa posibilitarán a resolución conxunta de tarefas, proxectos e investigacións, fomentarán hábitos de traballo en equipo, a resolución pacífica de conflitos e potenciarán unha axeitada atención á diversidade.

Resulta recomendable a aplicación de diferentes técnicas para a avaliación do desempeño do alumnado como, por exemplo, o portfolio, as rúbricas, os mapas mentais, diarios, debates, probas específicas, resolución de problemas...

Debe potenciarse a variedade de materiais e recursos, considerando especialmente a integración das tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de ensino-aprendizaxe.

No currículo establécense os estándares de aprendizaxe avaliábeis que permitirán definir os resultados das aprendizaxes e que concretan mediante accións o que o alumnado debe saber e saber facer na área de Ciencias da natureza. Estes estándares están graduados e secuenciados ao longo da etapa e, una vez finalizada esta, deberán estar acadados e consolidados.

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA				
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i	▪ B1.1. Realización de proxectos e presentación de resultados. ▪ B1.2. Busca guiada de información en internet e noutros soportes. ▪ B1.3. Utilización básica de tratamento de textos para a presentación de traballos.	▪ B1.1. Realizar un proxecto para a obtención dun produto como resultado dun problema formulado, elaborando con certa autonomía documentación sobre o proceso.	▪ CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita de maneira ordenada, clara e limpa, en diferentes soportes.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ CNB1.1.2. Manifesta certa autonomía na observación, planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Iniciación á actividade científica.	▪ B1.2. Establecer conxecturas de sucesos ou problemas que ocorren no seu contorno por medio da observación, e obter unha información.	▪ CNB1. 2.1. Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno mediante a observación obtén unha información.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ m	▪ B1.5. O traballo cooperativo. ▪ B1.6. Técnicas de estudo e traballo. ▪ B1.7. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade.	▪ B1.3. Traballar de forma cooperativa apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo un uso axeitado dos materiais.	▪ CNB1.3.1. Coñece e aplica estratexias para estudar e traballar de forma eficaz individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	▪ CAA ▪ CMCT ▪ CSC ▪ CSIEE
BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE				
▪ g ▪ k	▪ B2.1. O corpo humano e o seu funcionamento. ▪ B2.2. As funcións vitais. ▪ Importancia dos sentidos en relación co medio. ▪ B2.3. Recoñecemento dos cambios físicos e persoais nas diferentes etapas da vida das persoas.	▪ B2.1. Coñecer a morfoloxía externa do propio corpo e os órganos máis importantes para o seu funcionamento.	▪ CNB2.1.1. Explica a morfoloxía externa do propio corpo, o seu funcionamento nun sentido global e os cambios nas distintas etapas da vida.	▪ CMCCT

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			CNB2.1.2. Coñece os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo.	CMCCT
- a - b - c - d - g - k - m	- B2.4. Saúde e enfermidade. - B2.5. Hábitos saudables: alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso. - B2.6 Factores que producen as enfermidades máis habituais: carie, obesidade, gripe, catarros... - B2.7. Coñecemento de si mesmo/a e dos e das demais: emocións e sentimentos propios e alleos. - B2.8. A relación cos demais. Toma de decisións. - B2.9 A igualdade entre homes e mulleres.	B2.2. Identificar e explicar as consecuencias para a saúde e o desenvolvemento persoal de determinados hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso deseñando protocolos para a súa prevención.	CNB2.2.1 Emprega hábitos de hixiene, de exercicio e de alimentación sa na escola.	- CMCCT - CSC
			CNB2.2.2. Recoñece algúns factores causantes das enfermidades máis habituais (caries, catarros, gripe e obesidade) e aplica actuacións para á súa prevención.	CMCCT
- e - h	- B2.10. Clasificación dos alimentos en función dos nutrientes principais. - B2.11. Pirámide alimentaria. - B2.12. Análise de dietas equilibradas.	B2.3. Deseñar un menú equilibrado para a súa idade.	CNB2.3.1. Clasifica alimentos en función dos nutrientes principais.	CMCCT
			CNB2.3.2. Diferencia entre dieta equilibrada e non equilibrada e elabora un menú saudable na escola.	- CMCCT - CSC - CSIEE
BLOQUE 3. OS SERES VIVOS				
- b - g - e - l - i - o	- B3.1. Diferenza entre seres vivos e inertes. - B3.2. Identificación de animais e de plantas como seres vivos. - B3.3. Clasificación de animais vertebrados e invertebrados a partir de características observables.	B3.1. Identificar e clasificar, con criterios científicos, animais e plantas do seu contorno próximo, recoñecer as súas características principais e buscar información en fontes variadas.	CNB3.1.1. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico.	- CMCCT - CSIEE
			CNB3.1.2. Observa, identifica e recoñece as características das plantas do seu contorno e clasificaas con criterio científico.	- CMCCT - CCL - CSIEE

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.4. Clasificación das plantas (herbas, arbustos e árbores) a partir de características observables. ▪ B3.5. Utilización guiada de claves e de guías de animais e plantas para a clasificación e identificación dalgunhas especies existentes en Galicia. ▪ B3.6. Identificación de cambios observables que se producen nos seres no contorno.		▪ CNB3.1.3. Utiliza claves e guías para a clasificación de animais e plantas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j ▪ l ▪ m ▪ o	▪ B3.7. Observación e comparación das diversas maneiras en que os seres vivos realizan as funcións vitais utilizando instrumentos apropiados e medios audiovisuais e tecnolóxicos da maneira máis precisa e rigorosa posible. ▪ B3.8. Valoración da biodiversidade e interese pola súa conservación.	▪ B3.2. Observar e rexistrar de forma cooperativa, algún proceso asociado ao ciclo vital dun ser vivo, no seu medio ou na aula. Comunicar de xeito oral e escrito os resultados, empregando soportes textuais variados.	▪ CNB3.2.1. Coñece as funcións de relación, reprodución e alimentación dun ser vivo e as explica empregando diferentes soportes.	▪ CMCCT
			▪ CNB3.2.2. Rexistra e comunica de xeito oral e escrito os resultados da observación do ciclo vital previamente planificado.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g ▪ h	▪ B4.1. Fontes de enerxía. A enerxía e os cambios. ▪ B4.2. Intervención da enerxía na vida cotiá. ▪ B4.3. Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Aforro enerxético. ▪ B4.4. A produción de residuos, a contaminación e o impacto ambiental.	▪ B4.1. Identificar, a partir de exemplos da vida cotiá, usos dos recursos naturais e consecuencias dun uso inadecuado facendo fincapé no aforro enerxético e no impacto medioambiental.	▪ CNB4.1.1 Coñece algunhas fontes de enerxía, os seus usos e a súa intervención na vida cotiá.	▪ CMCCT ▪ CSC

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B4.5. Desenvolvemento de actitudes individuais e colectivas fronte a determinados problemas mediambientais.		▪ CNB4.1.2. Emprega actitudes responsables de aforro enerxético e de recollida de residuos na escola.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B4.6. Cambios de estado da auga. ▪ B4.7. O ciclo da auga. ▪ B4.8. Identificación de forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou deformen.	▪ B4.2. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para recoñecer os cambios de estado da auga e os efectos de forzas coñecidas no movemento dos corpos.	▪ CNB4.2.1. Explica os cambios de estado da auga en fenómenos naturais e situacións da vida cotián.	▪ CMCCT ▪ CCL
			▪ CNB4.2.2. Realiza experiencias sinxelas para identificar as forzas que fan que os obxectos se movan en situacións reais.	▪ CMCCT
▪ b ▪ g ▪ h	▪ B4.9. Identificación de compoñentes e preparación dunha mestura.	▪ B4.3. Realizar mesturas sinxelas con sustancias relacionadas coa vida doméstica e do contorno, achegando conclusións sobre os resultados.	▪ CNB4.3.1. Compara densidades de diferentes sustancias que emprega diariamente con respecto á auga.	▪ CMCCT
			▪ CNB4.3.2. Realiza algunhas mesturas de uso doméstico e presenta conclusións dos resultados.	▪ CMCCT
BLOQUE 5: A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS				
▪ a ▪ b ▪ e ▪ g	▪ B5.1. Manipulación e observación do funcionamento de obxectos, aparellos e máquinas sinxelas (bicicleta, xoguete, móbiles, tesoiras, roda, manivelas, espremedor, reloxo, pinzas, triturador...). ▪ B5.2. Importancia da ciencia e da tecnoloxía para mellorar as condicións de vida e de traballo.	▪ B5.1. Manipular e observar o funcionamento de aparellos e máquinas sinxelas simples e das complexas máis habituais e observar o seu uso na vida cotiá.	▪ CNB5.1.1. Coñece e emprega obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso cotián na escola analizando o seu funcionamento.	▪ CMCCT
			▪ CNB5.1.2. Identifica e explica a enerxía que empregan obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso habitual na vida cotiá.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d	▪ B5.3. Planificación e realización dalgún obxecto ou máquina de construción sinxela.	▪ B5.2. Planificar e realizar a construción de forma cooperativa dalgún obxecto ou máquina sinxela para a resolución dun problema formulado e presentar os resultados	▪ CNB5.2.1. Identifica e describe oficios en función dos materiais, das ferramentas e das máquinas que empregan.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ h ▪ j ▪ m	▪ B5.4. Manexo de ferramentas, aparellos e máquinas de uso doméstico, superando estereotipos sexistas. ▪ B5.5. Prevención de riscos no emprego de máquinas de uso cotián.	en diferentes soportes.	▪ CNB5.2.2. Aplica os coñecementos ao deseño e construción dalgún obxecto ou aparello sinxelo, empregando operacións matemáticas no cálculo previo, así como as tecnolóxicas: unir, cortar, pegar...	▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CD

CURRÍCULUM

CS

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas troncais

Área de Ciencias sociais

A área de Ciencias sociais ten como obxecto contribuír ao desenvolvemento persoal e social do alumnado, achegándolle os recursos necesarios para integrarse e participar de forma activa na sociedade na que vive, partindo da comprensión da realidade física, social e histórica máis próxima ata poder comprender o mundo dun xeito máis global.

O desenvolvemento persoal e social dos alumnos e alumnas como futuros cidadáns e cidadás implica, por unha banda, coñecer os mecanismos fundamentais da democracia respectando as regras da vida colectiva e, por outra, interactuar coa contorna e o medio velando pola súa conservación ao seren estes bens comúns e compartidos.

A mobilización de todos os recursos que conforman a área contribuirá á adquisición das competencias clave e ao desenvolvemento integral do alumnado ao longo de toda a etapa. Para iso, os elementos curriculares de Ciencias sociais deberán abordarse desde un enfoque metodolóxico práctico, integral, de uso social e con carácter funcional.

A área das Ciencias sociais integra diversos ámbitos de estudo, centrándose en aspectos xeográficos, sociolóxicos, económicos e históricos. A organización de contidos da área por bloques establécese en base a estes ámbitos co fin de facilitar a concreción curricular da área e da etapa. En ningún caso, o desenvolvemento curricular se limitará a seguir esta estrutura, senón que os contidos serán abordados dun xeito global e interdisciplinar.

Nun primeiro lugar, no Bloque 1, se establecen os contidos comúns da área, facendo referencia ás distintas técnicas, estratexias e métodos de traballo que potencian e favorecen a adquisición de aprendizaxes sobre o coñecemento do medio por parte do alumnado. Polo tanto, este bloque constitúe o eixe fundamental para abordar os elementos curriculares dos outros bloques cun enfoque transversal. Supón, ademais, a iniciación no coñecemento científico, non como saber disciplinar senón como un conxunto de procesos, destrezas e actitudes que contribúen a explorar e comprender a realidade.

O uso das ferramentas TIC tamén ten especial consideración neste bloque pois se considera recurso fundamental, entre outras fontes, para a busca de información, simulación de procesos e presentación de conclusións referidas ás Ciencias sociais.

Por último, neste apartado destaca a importancia que ten o traballo en equipo como punto de partida para unha participación activa e construtiva da vida social e como medida de atención á diversidade que favorece o proceso de inclusión do alumnado.

No Bloque 2, O mundo no que vivimos, realízase o estudo da xeografía, tanto da contorna próxima, achegando ao alumnado á realidade que coñece, como de contextos máis afastados para fomentar unha visión máis completa. No desenvolvemento deste bloque utilizaranse diferentes tipos de fontes xeográficas de información: textos, cadros e gráficos, esquemas, representacións cartográficas, fotografías e imaxes sintéticas para identificar e localizar obxectos e feitos xeográficos, facendo especial atención no territorio galego e español. O bloque inclúe contidos que abranguen desde o Universo, a representación da Terra e a orientación no espazo, a auga e o consumo responsable, o clima e o cambio climático, a paisaxe e os seus principais elementos (relevo, clima, hidrografía...) e a intervención humana no medio e as súas consecuencias ambientais.

A través dos contidos do Bloque 3, Vivir en sociedade, será posible iniciar un proceso de comprensión das características dos distintos grupos sociais, respectando e valorando as súas diferenzas e ás persoas integrantes, a produción e reparto dos bens de consumo, sectores de produción, a vida económica dos cidadáns e cidadás, a capacidade emprendedora dos membros da sociedade e a función dinamizadora da actividade empresarial na sociedade, a organización social, política e territorial galega e española e o coñecemento do territorio, institucións e poboación europeas.

No Bloque 4, As pegadas do tempo, traballarase a comprensión de conceptos como o tempo histórico e a súa medida, a capacidade de ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade a través da realización de cronogramas, liñas do tempo, mapas mentais, árbores xenealóxicas, biografías etc. Investigarase sobre as grandes etapas históricas da humanidade para adquirir unha idea da idade da historia, asociadas aos feitos que marcan os seus inicios e seus finais, sendo preciso coñecer as condicións históricas, eventos e persoas relevantes en diferentes períodos de tempo. É importante para o alumnado adquirir as referencias históricas que lles permitan elaborar unha interpretación persoal do mundo, a través duns coñecementos básicos da historia de Galicia e de España, respectando e valorando os aspectos comúns e de carácter diverso.

Neste bloque utilizaranse diversas fontes textuais e gráficas como mapas e calquera outra representación adecuada para a identificación e a análise de procesos históricos.

O tratamento de todos os aspectos curriculares establecidos nos bloques comentados anteriormente, a adquisición eficaz das competencias clave por parte del alumnado e a súa contribución ao logro dos obxectivos da etapa educativa, requiren ter en conta unha serie de principios metodolóxicos e de organización que permitan avanzar cara mellora dos resultados:

Deseño e desenvolvemento de propostas didácticas integradas, activas, contextualizadas, cunha finalidade e funcionalidade clara, planificadas con rigor, que impliquen e posibiliten a activación da variedade de procesos cognitivos e contribúan e aseguren o desenvolvemento de todas as competencias ao longo de toda a etapa. Serán propostas de traballo que xurdan dun problema, acontecemento ou inqueda, que supoñan un proceso de investigación e acción que garanta a participación activa do alumnado, a experimentación e a funcionalidade das aprendizaxes e que lle permita organizar o seu pensamento, a reflexión crítica e facilite o proceso de autorregulación das aprendizaxes. O traballo por proxectos, os estudos de casos, a aprendizaxe baseada en problemas, as experiencias de aprendizaxe por servizo, as prácticas de aprendizaxe colaborativa, as

prácticas de ensinanza e aprendizaxe baseadas no pensamento crítico e creativo e as experienciais en comunidades de aprendizaxe serían propostas que responderían a ese perfil.

É fundamental na área de Ciencias sociais o aproveitamento dos recursos propios da contorna, non soamente físicos, senón tamén humanos. Neste sentido, consideraranse as diferenzas interculturais como un aspecto enriquecedor que achega posibilidades de aprendizaxe.

A planificación e o desenvolvemento destas propostas levan asociada a utilización de diversos instrumentos de avaliación: cartafol, diarios, rúbricas, debates, mapas mentais, probas específicas etc. que evidencian os distintos graos de execución das aprendizaxes. Destaca o papel activo do alumnado no proceso de avaliación, pois o uso do cartafol lle permite potenciar a autonomía e desenvolver o pensamento crítico e reflexivo.

Para a construción e a consolidación das aprendizaxes partírase, en todo momento, dos coñecementos previos do alumnado, do contexto máis próximo e do seu nivel evolutivo, cognitivo e emocional. Este proceso implica a secuenciación dos contidos partindo do que eles xa coñecen para así avanzar e ir de aprendizaxes máis simples cara outros máis complexos.

O alumnado debe ser o protagonista das súas aprendizaxes, a construción das aprendizaxes é persoal e, polo tanto, moi diversa polo que se presentarán propostas de traballo individual e de equipo que posibilitan a resolución conxunta das tarefas e favorezan a inclusión do alumnado.

O persoal docente deberá buscar propostas e estratexias que activen ao alumnado que promovan a curiosidade e a motivación neste, de cara á investigación e resolución de problemas e que lle permitan ser consciente de que el é o responsable das súas aprendizaxes.

Desde o equipo educativo e as distintas comisións de coordinación fomentárase unha reflexión metodolóxica conxunta da que xurda unha proposta de centro común, acordada e compartida á hora de desenvolver un currículo coherente cun enfoque global e interdisciplinar que garanta o cumprimento dos principios pedagóxicos que se propoñen desde a área de Ciencias sociais. A existencia de contidos compartidos entre distintas áreas fai necesaria a dita coordinación docente e a dita concepción integral da proposta curricular.

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS				
- a - b - d - e - h - i	- B1.1.Iniciación ao coñecemento científico e a súa aplicación nas Ciencias sociais. - B1.2.Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inquietude e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. - B1.3.Busca e selección de información utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso mediante o uso do cartafol e comunicación das conclusións. - B1.4.Iniciativa emprendedora. Planificación, xestión e presentación dos proxectos co fin de acadar obxectivos.	B1.1.Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre a área (empregando as TIC e outras fontes), a realización dun produto, a documentación do proceso (a través do uso do cartafol) e a comunicación do resultados, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto.	- CSB1.1.1.Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito. - CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	- CAA - CCL - CD - CMCCT - CSIEE - CAA - CMCCT
- a - b - c - d	- B1.5.Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material. - B1.6.Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia. A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.	B1.2.Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates.	CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo e, emprega estratexias de traballo cooperativo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	- CSC - CAA - CMCCT

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- h - e - o	B1.7.Utilización da terminoloxía propia da área e do uso de textos de carácter social, xeográfico e histórico.	B1.3.Coñecer a terminoloxía propia da área e achegarse a comprender textos sinxelos de carácter social, xeográfico e histórico.	CSB1.3.1.Identifica a terminoloxía propia da área e comprende textos sinxelos de carácter social, xeográfico e histórico.	- CCL - CMCCT - CSC
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA				
h	B2.1.Sistema solar: o Sol e os planetas. Deseño de maquetas, presentacións ou animacións empregando ás TIC como estratexia de reforzo da aprendizaxe.	B2.1.Recoñecer e situar os elementos principais do sistema solar: o Sol, os planetas e as súas características básicas empregando as TIC.	CSB2.1.1.Identifica, localiza os elementos principais do Sistema Solar: o Sol, os planetas e recoñece algunha das súas características básicas empregando as TIC.	- CMCCT - CD
- h - e	- B2.2.O planeta Terra e a Lúa, o seu satélite. Características. - B2.3 Os movementos da Terra e a Lúa e as súas consecuencias: as estacións do ano, o día e a noite.	B2.2.Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar recoñecendo as súas características principais, movementos e consecuencias máis directas que producen na súa vida diaria e na contorna próxima.	CSB2.2.1.Describe de forma sinxela os movementos terrestres, o eixe do xiro e os polos xeográficos.	- CMCCT - CCL
			CSB2.2.2.Expón, de maneira sinxela, como se produce o cambio entre o día e a noite e as estacións do ano como consecuencia dos movementos terrestres.	- CMCCT - CCL
			CSB2.2.3.Identifica a Lúa como satélite da Terra e describe algunha das súas características principais.	- CMCCT - CCL
- h - e	B2.3.As capas da Terra: características básicas. Formación dun volcán. Simulación da erupción dun volcán. Medidas para a prevención de danos.	B2.3.Identificar as capas da Terra segundo a súa estrutura sexa interna ou externa. Explicar que é un volcán, que acontece no momento da erupción e algunhas medidas de actuación básicas para a prevención de danos.	CSB2.3.1.Identifica, nomea e describe as capas da Terra.	- CMCCT - CCL
			CSB2.3.2. Explica que é un volcán e que acontece cando entra en erupción e nomea algunha medida para previr danos.	- CMCCT - CCL - CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ g ▪ o	▪ B2.4.Formas de representar a Terra. planos, mapas, planisferios e globos terráqueos.	▪ B2.4.Identificar as distintas formas de representar a superficie terrestre e localizar o lugar no que vive.	▪ CSB2.4.1.Recoñece as distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ h ▪ g ▪ o	▪ B2.5.Cartografía. Planos e mapas. O planisferio. Escalas sinxelas. Signos convencionais básicos. Orientación no espazo. Identificación sobre planos e mapas das diferentes rutas de acceso á escola, biblioteca,.. así como dalgúns elementos representativos da localidade.	▪ B2.5.Distinguir entre planos e mapas, incluíndo os planisferios, facendo sinxelas interpretacións con escalas e signos convencionais básicos sobre mapas ou planos da súa entorna próxima.	▪ CSB2.5.1. Diferencia entre plano, mapa e planisferios, interpreta unha escala sinxela nun mapa e identifica signos convencionais máis usuais e básicos que poden aparecer nel.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ h ▪ g	▪ B2.6.Coñecemento e uso de diferentes técnicas, estratexias e instrumentos para orientarse no espazo. Puntos cardinais.	▪ B2.6.Orientarse no espazo próximo empregando algunha técnica de orientación e instrumentos.	▪ CSB2.6.1.Orientase no espazo empregando algunha técnica de orientación e instrumento.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ h ▪ e	▪ B2.7.A atmosfera. Fenómenos atmosféricos. As nubes e as precipitacións.	▪ B2.7.Identificar a atmosfera como escenario dos fenómenos meteorolóxicos, coñecer algúns destes fenómenos máis frecuentes na súa contorna e explicar, de maneira sinxela como se forman as nubes e as precipitación.	▪ CSB2.7.1.Identifica e nomea fenómenos atmosféricos e describe as causas que producen a formación das nubes e as precipitacións.	▪ CMCCT ▪ CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- h - g - i - e	B2.8.Tempo atmosférico. Instrumentos de medición de variables meteorolóxicas. Construción dunha estación meteorolóxica sinxela. As TIC para a recollida de datos e comparación da información obtida.	B2.8. Identificar os aparatos de medida que se empregan para na recollida de datos. Recoller datos empregando as TIC, representar e interpretar gráficos sinxelos e comparalos coa información na web e prensa dixital ou escrita.	CSB2.8.1.Identifica e sabe usar os distintos aparellos de medida que se utilizan para a recollida de datos atmosféricos.	- CMCCT - CD - CAA
		B2.9. Coñecer cal e a función dunha estación meteorolóxica e facer pequenas observacións.	CSB2.9.1.Describe unha estación meteorolóxica, explica a súa función, confecciona e interpreta gráficos moi básicos de temperaturas e precipitacións.	- CSIEE - CAA - CMCCT
- h - o	B2.9.Mapas do tempo atmosférico de Galicia.	B2.10 Interpretar o tempo atmosférico en mapas do tempo sinxelos da comunidade autónoma.	CSB2.10.1.Interpreta mapas do tempo sinxelos de Galicia distinguindo os seus elementos principais.	- CMCCT - CAA
- h - o	B2.10. O clima. Grandes zonas climáticas mundiais. Comparación do clima do contorno co de outras zonas.	B2.11.Diferenciar entre clima e tempo atmosférico, recoñecer as tres grandes zonas climáticas mundiais e comparalas co clima do espazo no que vive.	CSB2.11.1.Diferencia entre clima e tempo atmosférico.	CMCCT
			CSB2.11.2.Nomea as tres grandes zonas climáticas do planeta e identifica algunha característica principal que se identifique co clima da súa contorna.	- CMCCT - CCL
- h - e	B2.11. O ciclo da auga: fases.	B2.12. Explicar como se produce o ciclo da auga e as súas fases relacionándoos cos elementos da paisaxe da súa contorna próxima.	CSB2.12.1. Escribe ordenadamente as fases nas que se produce o ciclo da auga.	- CMCCT - CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ e ▪ o	▪ B2.12.Paisaxe: definición, elementos básicos que caracterizan as paisaxes de Galicia. Características.	▪ B2.13. Explicar que é unha paisaxe, os seus elementos básicos e recoñecer os distintos tipos de paisaxes de Galicia.	▪ CSB2.13.1.Define paisaxe, identifica os seus elementos e recoñece as diferentes tipos de paisaxe básicas na comunidade autónoma.	▪ CMCCT ▪ CCL
		▪ B2.14. Localizar nun mapa os principais elementos da paisaxe: unidades de relevo e ríos máis importantes da comunidade autónoma e coñecer algunha característica relevante de cada un deles.	▪ CSB2.14.1. Localiza nun mapa os principais elementos da paisaxe: unidades de relevo e ríos máis importantes da comunidade autónoma.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.13.A intervención humana no medio próximo. A contaminación atmosférica e o cambio climático. Desenvolvemento sostible e consumo responsable.	▪ B2.15. Explicar a importancia e as consecuencias da intervención humana no medio próximo valorando a necesidade dun desenvolvemento sostible.	▪ CSB2.15.1.Explica o impacto e as consecuencias negativas que a acción humana ten sobre o medio máis próximo.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ CSB2.15.2.Explica a importancia de coidar a atmosfera e as consecuencias de non facelo.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ CSB2.15.3 Propón algunhas medidas para o desenvolvemento sostible e un consumo responsable.	▪ CSC ▪ CCL
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE				

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- a - e - h - o	B3.1.A organización social, política e territorial da localidades e comarca (función e organización). Elaboración dun mapa conceptual de toda a organización.	B3.1.Expoñer e explicar a organización social, política e territorial da contorna próxima a través da interpretación dun mapa mental.	CSB3.1.1.Describe a estrutura básica da organización social, política e territorial da contorna próxima.	- CSC - CCL
- a - h - o	B3.2.Manifestacións culturais e lingüísticas de Galicia	B3.2.Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística de Galicia respectando as diferenzas.	CSB3.2.1.Recoñece, partindo da realidade galega, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.	- CSC - CEC
- b - h - g	B3.3.Realización dun estudo demográfico da poboación no contexto do centro educativo que simule a poboación dun municipio manexando os conceptos básicos da demografía e representando e interpretando os datos en gráficas.	B3.3.Comprender os principais conceptos básicos demográficos, a través da realización do estudo demográfico da poboación no contexto do centro educativo, representar os datos en gráficas básicas e comunicar os resultados.	CSB3.3.1.Define demografía, comprende os principais conceptos demográficos e os representa en gráficas sinxelas.	- CSC - CMCCT - CCL
h	B3.4.As actividades económicas e produtivas da localidade. Clasificación por sectores. Recursos naturais, materias primas e produtos elaborados.	B3.4.Distinguir entre materias primas e produtos elaborados e asocialos cos diferentes sectores produtivos e económicos da zona.	CSB3.4.1.Diferencia entre materias primas e produtos elaborados e os asocia cos diferentes sectores produtivos e económicos da contorna.	- CMCCT - CCL
- n - h	B3.5.Educación Viaria. Adquisición de coñecementos básicos que contribúan a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.	B3.5.Coñecer as normas básicas e sinxelas de circulación e utilízalas como persoa usuaria de medios de transporte.	CSB3.5.1.Coñece, utiliza e respecta as normas básicas de circulación.	CSC
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO				
- h - o	B4.1. As pegadas da nosa historia: duración e datación dos feitos históricos máis significativos da contorna e de	B4.1.Coñecer as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns	CSB4.1.1.Recoñece o século como unidade de medida do tempo histórico e localiza feitos situándoos como sucesivos a.C o d.C	- CMCCT - CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Galicia. Representación do tempo histórico a través de liñas do tempo.	feitos históricos relevantes de Galicia.	CSB4.1.2.Sitúa nunha liña do tempo feitos do pasado da súa contorna datando os comezos e finais das épocas estudadas.	- CMCCT - CAA
- h - o	- B4.2.A Prehistoria. A cultura castrexa en Galicia. - B4.3.A escritura como fonte histórica. - B4.4.A Idade Antiga en Galicia. A romanización.	B4.2.Recoñecer algúns restos ou acontecementos da Prehistoria e Idade Antiga (culturais, artísticos, e feitos) que evidencien o paso do tempo en Galicia e permitan situalos temporalmente no transcurso da historia.	CSB4.2.1.Identifica no tempo e no espazo algúns dos restos ou acontecementos da Prehistoria e da Idade Antiga de Galicia, describindo algunha característica fundamental.	- CMCCT - CCEC
			CSB4.2.2.Distingue entre prehistoria e historia recoñecendo a importancia das manifestacións escritas como avances que supoñen a transición entre esas épocas.	- CSC - CCEC
			CSB4.2.3.Describe algúns aspectos relacionados coa forma de vida e as estruturas básicas de organización social da cultura castrexa.	- CSC - CCL
- h - o	B4.5.Vestixios do pasado localizados na contorna próxima como fontes históricas para coñecer o pasado e como elementos integrantes da contorna actual. Os petróglifos e a arquitectura megalítica, castrexa e medieval.	B4.3.Recoñecer algúns vestixios do pasado, presentes na contorna próxima, como fontes históricas para coñecer o pasado e como elementos integrantes da contorna actual.	CSB4.3.1.Identifica algúns vestixios do pasado na contorna e recoñece o seu valor como fonte histórica.	- CSC - CCEC

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- d - h - o	B4.6.O noso patrimonio natural, histórico e cultural. Os espazos protexidos.	B4.4.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.	CSB4.4.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico do contorno próximo e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	- CSC - CCEC
- e - h	- B5.1. Máquinas e aparellos. Tipos de máquinas na vida cotiá e a súa utilidade. - B5.2. Análise de operadores e emprego na construción dun aparello.	B5.1. Coñecer os principios básicos que rexen as máquinas e os aparellos.	CNB5.1.1. Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaa segundo o número de pezas, o xeito de accionalas e a acción que realizan.	- CMCCT - CAA
			CNB5.1.2. Observa, identifica e describe algúns dos compoñentes das máquinas.	- CMCCT - CCL
			CNB5.1.3. Observa e identifica algunha das aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas.	- CMCCT - CSC
- g - h - j	B5.3. Construción de estruturas sinxelas que cumpran unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas.	B5.2. Planificar a construción de obxectos e aparellos cunha finalidade previa, empregando fontes enerxéticas, operadores e materiais apropiados, realizando o traballo individual e en equipo e proporcionando información sobre que estratexias se empregaron.	CNB5.2.1 Constrúe algunha estrutura sinxela que cumpra unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas (escaleira, ponte, tobogán etc.)	- CMCCT - CAA - CSIEE
- e - h	- B5.4. A electricidade no desenvolvemento das máquinas. - B5.5. Elementos dos circuitos eléctricos	B5.3. Realizar experiencias sinxelas para coñecer as leis básicas que rexen a transmisión da corrente eléctrica.	CNB5.3.1. Identifica os elementos dun circuito eléctrico, constrúe un e explica algúns efectos da electricidade.	- CMCCT - CSIEE - CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B5.6. Efectos da electricidade. B5.7. Condutores e illantes. B5.8. A relación entre electricidade e magnetismo.		CNB5.3.2. Observa e identifica as principais características dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo.	CMCCT
e h	B5.9. A ciencia: presente e futuro da sociedade. B5.10. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. B5.11. Importantes descubrimentos e inventos.	B5.4. Coñecer os principais avances da ciencia e da tecnoloxía. Identificar os beneficios e riscos.	CNB5.4.1. Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.	CCL CMCCT CSC
			CNB5.4.2. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.	CMCCT CCL CSC CCEC

CURRÍCULUM

LCL

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas troncais

Área de Lingua castelá e literatura

O ensino da área de Lingua castelá e literatura ao longo da educación primaria ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa lingüística do alumnado. Esta debe achegar durante toda a etapa as ferramentas e os coñecementos necesarios para que os nenos e as nenas poidan desenvolverse satisfactoriamente nos ámbitos privado e público, relacionados coas interaccións individuais e sociais cotiás propias da súa idade.

A lingua apréndese, non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos, aventuras, sobre o mundo. Ademais, a lingua é o medio das relacións interpersoais e a porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, o profesorado de lingua debe guiar o alumnado para facelo usuario consciente do potente instrumento que é a lingua, a competencia en comunicación lingüística, para comprender, crear e/ou transformar o seu mundo; utilizar a potencia do manexo efectivo da lingua para unha comunicación eficaz, e lograr un avance substancial no desenvolvemento das súas posibilidades.

Nesta concepción da lingua como instrumento para a transmisión de información e ferramenta para operar co coñecemento, debe situarse o ensino da Literatura. Transmisora de cultura e tamén liberadora, a Literatura incita á fantasía, á evocación de mundos posibles, á creación e á reflexión crítica. E vai de par coa lingua que achega aspectos metalingüísticos e instrumentais fundamentais para acceder aos textos literarios e para crealos. Así, a aprendizaxe da literatura debe constituír tanto un instrumento de aprendizaxe como unha fonte de gozo e de creatividade.

En consecuencia co anterior, o currículo da área de Lingua castelá e literatura organízase en bloques que responden á educación literaria, ás actividades lingüísticas ou destrezas esenciais para a comunicación oral e escrita, e ao coñecemento metalingüístico.

O Bloque 1 Comunicación oral: escoitar e falar establece as habilidades necesarias para que os nenos e nenas comuniquen con precisión as súas propias ideas e axusten o propio discurso, cada vez máis elaborado segundo se avanza na etapa, ás distintas situacións de comunicación. Ademais, aborda aspectos esenciais da interacción social como a escoita atenta e o respecto das ideas dos e das demais.

Está pois centrado na xestión das relacións sociais a través do diálogo e na planificación e exposición dos discursos orais.

Este bloque inclúe, ademais, os elementos non verbais como parte integrante do proceso comunicativo, xa que en moitas ocasións actúan como reguladores do proceso de comunicación, contribuíndo a ampliar, modificar ou reducir o significado da mensaxe.

Os Bloques 2 e 3 Comunicación escrita: ler e escribir deben fomentar o achegamento, en contextos persoais, académicos e sociais á comprensión e produción de textos de diferente tipoloxía, atendendo tanto a forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) como a intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos)

Comprender un texto implica poñer en marcha unha serie de estratexias de lectura que deben practicarse na aula e proxectarse en todas as esferas da vida e en calquera finalidade de lectura: ler para obter información, ler para aprender ou ler por pracer.

Pola súa parte, o bloque sobre a escritura pretende a aprendizaxe desta como un procedemento estruturado en tres fases: planificación do escrito, redacción, e revisión de borradores antes de producir o texto definitivo. Así, a ensinanza da escrita non se debe centrar no produto final, elaborado de forma individual ou en grupo, senón en todo ao proceso de escritura. Do mesmo modo, a avaliación está ligada a todo o desenvolvemento do texto escrito, no que, ademais, a revisión en grupo como práctica habitual contribuirá a favorecer a aprendizaxe autónoma.

O Bloque 4 Coñecemento da lingua responde á necesidade de suscitar a aprendizaxe progresiva metalingüística para apropiarse do léxico e das regras gramaticais e ortográficas imprescindibles para o uso adecuado da lingua, é dicir, falar, ler e escribir correctamente. Debe ser unha aprendizaxe fundamentalmente funcional e significativa, integrada no proceso de lectura e escritura.

O Bloque 5 Educación Literaria pretende implicar aos alumnos e alumnas nun proceso de formación lectora que continúe ao longo de toda a súa vida. A reflexión literaria a través da lectura, comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa do alumnado, dálle acceso ao coñecemento doutras épocas e culturas e enfróntao a situacións que enriquecen a súa experiencia do mundo e favorecen o coñecemento do mesmo. Os nenos e nenas deben ir adquirindo, coa guía do persoal docente, os recursos persoais propios dunha persoa lectora activa. Do mesmo xeito, foméntase a produción de textos persoais con intención literaria a través de proposta de tarefas lúdicas e creativas.

O currículo deste século non pode deixar de lado as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC). Toda a súa potencialidade en relación co desenvolvemento das habilidades lingüístico-comunicativas debe aproveitarse nas aulas para favorecer interactivamente tanto a aprendizaxe de linguas e o desenvolvemento das competencias básicas do alumnado como a propia aprendizaxe do uso destas tecnoloxías.

A organización do currículo en bloques e a secuencia destes non indican xerarquía nas aprendizaxes dentro do aula, ben ao contrario, estas deben ser abordadas desde enfoques comunicativos e, na medida do posible, globalizadores e interdisciplinares, que teñan en conta a transversalidade da aprendizaxe baseada en competencias.

Os métodos utilizados deben enfocarse á posibilitar a realización de tarefas que o alumnado deba resolver facendo uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos, destrezas, actitudes e valores. O traballo por proxectos resulta especialmente relevante para a aprendizaxe por competencias pois permite aplicar a contextos da vida real ou verosímiles as aprendizaxes realizadas, e motiva para aprender máis ao xerar nos nenos e nenas a curiosidade e a necesidade de adquirir novos coñecementos, destrezas, actitudes e valores na resolución do proxecto.

A integración das TIC debe ir acompañada dun cambio metodolóxico que oriente a aprendizaxe da lingua cara á mellora dos usos comunicativos, desterrando das aulas prácticas rutineiras centradas na análise e descrición de unidades lingüísticas descontextualizadas. Para iso, o uso das TIC nas actividades de ensino- aprendizaxe debe darse sempre no marco de proxectos de comunicación, inscritos en situacións reais, que teñan sentido para o alumnado e cuxa finalidade sexa a produción e a comprensión de textos reais tanto de carácter oral como escrito.

Así mesmo, nas decisións metodolóxicas deben terse en conta a atención á diversidade e a consideración dos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo que posibiliten a resolución conxunta das tarefas, e potencien a inclusión do alumnado

En canto á avaliación, é recomendable a utilización de diferentes técnicas como, por exemplo, o portfolio, as rúbricas, mapas conceptuais, debates, solución de problemas contextualizados, ademais das probas específicas.

A implicación das familias non proceso de ensino-aprendizaxe é un factor a potenciar, xa que o proceso de ensino-aprendizaxe competencial dáse tanto desde os ámbitos formais coma nos informais e non formais. A súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo dos nenos e nenas nas linguas que vaian adquirindo ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilicen. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender na escola. No caso das áreas de Lingua castelá e literatura e de Lingua galega e literatura, os currículos presentan certos contidos similares, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación primaria. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren dun tratamento e traballo específico, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben ser abordados de maneira parella, ben ser presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas. Así pois, o profesorado implicado no proceso de ensino-aprendizaxe da Lingua castelá e literatura e de Lingua galega e literatura, en cada curso da educación primaria, deberá organizar o seu labor para evitar a repetición de contidos naqueles aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura, ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos.

En consonancia co anterior, é preciso que o profesorado utilice a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado.

Ademais, no centro teñen presenza lingua(s) estranxeira(s) que tamén son abordadas na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de lingua estranxeira, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as

linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Pois, non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira prodúcese, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e a(s) ambiental(is).

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR				
- a - c - d - e	B1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais.	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando a quenda de palabra e a intervención dos e das demais.	LCB1.1.1. Expresa de forma global, ideas, opinións e sentimentos con certa claridade.	- CCL - CAA - CSC
			LCB1.1.2. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas, respecto da opinión dos e das demais.	- CCL - CAA - CSC
- b - e	B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais, especialmente xestos e ton de voz que complementen o significado da mensaxe.	B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala na produción propia.	LCB1.2.1. Integra de xeito global os recursos verbais e non verbais para comunicarse oralmente, identificando o valor comunicativo destes.	CCL
			LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas.	CCL
- a - b - e	B1.3. Participación en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso cunha secuencia lineal sinxela.	B1.3. Expresarse con coherencia básica de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situación de aula.	LCB1.3.1. Participa activamente e con coherencia básica en diversas situacións de comunicación: Diálogos Exposicións orais seguindo un modelo, e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e da comunicación.	- CCL - CD - CAA - CSC - CSIEE
- b - e	B1.4. Dedución das palabras evidentes polo contexto. Interese pola ampliación de vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.	B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras evidentes a partir do seu contexto de uso.	LCB1.4.1. Identifica polo contexto o significado de distintas palabras.	CCL
			LCB1.4.2. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.	- CCL - CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B1.5. Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía e procedentes de diversas fontes (produción didáctica, gravacións, medios de comunicación).	▪ B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais de textos orais breves e sinxelos de diferente tipoloxía, segundo a forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	▪ LCB1.5.1. Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais: noticias, contos, folletos informativos, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, receitas médicas....	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB1.5.3. Responde preguntas sinxelas correspondentes á comprensión literal.	▪ CCL
			▪ LCB1.5.4. Utiliza de xeito guiado a información recollida, para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B1.5. Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía e procedentes de diversas fontes (produción didáctica, gravacións, medios de comunicación).	▪ B1.6. Utilizar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe.	▪ LCB1.6.1. Utiliza de xeito guiado os medios audiovisuais e dixitais para obter información.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LCB1.6.2. Transforma en noticias sinxelas feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LCB1.6.3. Comprende de forma global o contido principal dunha entrevista, noticia ou debate infantil procedente dos medios de comunicación.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e	▪ B1.6. Audición e reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese. ▪ B1.7. Dramatizacións de textos literarios adaptados á idade e de producións propias.	▪ B1.7. Reproducir textos axeitados aos seus gustos e intereses.	▪ LCB1.7.1. Reproduce de memoria textos literarios, non literarios e propios, sinxelos e breves, axeitados aos seus gustos e intereses.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ LCB1.7.2. Interpreta diferentes personaxes, reflectindo as súas características esenciais, memorizando e representando as súas accións e xestos máis definitorios.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ e	▪ B1.8. Produción de textos orais sinxelos de diferente tipoloxía.	▪ B1.8. Producir textos orais adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	▪ LCB1.8.1. Elabora comprensiblemente textos orais breves e sinxelos do ámbito escolar e social, adecuados ao nivel, imitando modelos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LCB1.8.2. Organiza o discurso cunha secuencia coherente elemental, utilizando nexos básicos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B1.9. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar e preguntar.	▪ B1.9. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar e preguntar.	▪ LCB 1.9.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita e pregunta para asegurar a comprensión.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER				
▪ b ▪ e	▪ B2.1. Lectura, en silencio e en voz alta, de distintos tipos de texto próximos á súa experiencia.	▪ B2.1. Ler en voz alta e en silencio diferentes textos.	▪ LCB2.1.1. Le en voz alta, sen dificultade, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade.	▪ CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB2.1.2. Le en silencio textos sinxelos próximos á súa experiencia.	CCL
e	B2.2. Comprensión de textos de diversa tipoloxía, adecuados á súa idade, lidos en voz alta e en silencio, segundo a súa tipoloxía e valorando a lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía correcta.	B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á súa idade e valorar a lectura como medio para ampliar o vocabulario, fixar a ortografía correcta e como gozo persoal.	LCB2.2.1. Resume, respondendo a preguntas e reflectindo as ideas principais, textos de diversa tipoloxía textual.	- CCL - CAA
			LCB2.2.2. Distingue en textos do ámbito escolar e social e de forma xeral, entre as diversas tipoloxías atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e á súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	- CCL - CAA
			LCB2.2.3. Elabora glosarios coas novas palabras.	- CCL - CAA
- b - e	B2.3. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras crave. Anticipación de hipótese de significado polo contexto. Recoñecemento básico da tipoloxía textual. Uso do dicionario.	B2. 3. Utilizar de xeito guiado estratexias elementais para a comprensión lectora de textos moi sinxelos de diversa tipoloxía.	LCB2.3.1. Identifica as palabras clave dun texto.	- CCL - CAA
			LCB2.3.2. Activa, de forma guiada, coñecementos previos para comprender un texto.	- CCL - CAA
			LCB2.3.3. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e de ilustracións redundantes.	- CCL - CAA
			LCB2.3.4. Relaciona a información contida nas ilustracións coa información que aparece no texto.	- CCL - CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB2.3.5. Iníciase na utilización do dicionario de xeito guiado.	- CCL - CAA
e	- B2.4. Gusto pola lectura. - B2.5. Selección de libros segundo o gusto persoal. - B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	B2.4. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	LCB2.4.1. Dedicar momentos de lecer para a lectura voluntaria.	CCL
			LCB2.4.2. Selecciona textos do seu interese en función dos seus gustos e preferencias.	CCL
			LCB2.4.3. Identifica e resume o argumento de lecturas realizadas e dá referencias básicas, como o título.	- CCL - CAA
- e - i	B2.7. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de información e lecer.	B2.5. Usa a biblioteca para localizar libros axeitados aos seus intereses.	LCB2.5.1. Consulta na biblioteca, de xeito guiado, diferentes fontes bibliográficas e textos en soporte informático para obter información sobre temas do seu interese e necesarios para as súas tarefas de aula.	- CCL - CD - CAA
- a - b - e	B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal.	B2.6. Mostrar interese por ter unha biblioteca propia.	LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	- CCL - CSC
- a - e	B2.9. Identificación da finalidade das mensaxes transmitidos polo texto.	B2.7. Identifica a estrutura de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación do seu significado.	LCB2.7.1. Diferenza, con axuda, entre información e publicidade.	- CCL - CAA - CSC
			LCB2.7.2. Formula hipótese, de xeito guiado, sobre a finalidade de diferentes textos moi sinxelos a partir da súa tipoloxía, e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos moi redundantes, axeitados á súa idade.	- CCL - CAA - CSC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B2.10. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura da información.	▪ B2.8. Utilizar de xeito guiado as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura da información.	▪ LCB2.8.1. Utiliza, de xeito guiado, as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para buscar información.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR				
▪ b ▪ e ▪ m	▪ B3.1. Producción de textos de diversa tipoloxía atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades. ▪ B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación, concordancia básica. ▪ B3.3. Aplicación das normas ortográficas axeitadas ao nivel.	▪ B3.1. Producir textos seguindo un modelo con diferentes intencións comunicativas, cohesivas de xeito elemental, aplicando as regras ortográficas de nivel e coidando a presentación.	▪ LCB3.1.1. Escribe, con axuda e en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá, do ámbito escolar e social, utilizando elementos de cohesión básicos: noticias, contos, folletos informativos, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, receitas, instrucións, normas....	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LCB3.1.2. Respecta as normas gramaticais e ortográficas básicas, propias do nivel.	▪ CCL
			▪ LCB3.1.3. Reproduce textos ditados sinxelos.	▪ CCL
			▪ LCB3.1.4. Presenta os seus traballos con caligrafía clara e limpeza: evitando riscos, inclinación de liñas etc.	▪ CCL ▪ CAA
	▪ B3.4. Valoración da propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	▪ B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	▪ LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ e	▪ B3.5. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...). Textualización en frases elementais con secuencia lineal. ▪ B3.6. Revisión e mellora do texto.	▪ B3.3. Aplicar, con axuda, todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura.	▪ LCB3.3.1. Emprega, de xeito guiado e segundo modelos, estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB3.3.2. Utiliza, con axuda e para escribir textos sinxelos, borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.	- CCL - CAA - CSIEE
- b - e - i	B3.7. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic.	B3.4. Elaborar proxectos individuais ou colectivos de carácter informativo sobre diferentes temas do área.	LCB3.4.1. Elabora, de forma guiada, gráficas sinxelas a partir de datos obtidos de experiencias realizadas.	- CCL - CAA
			LCB3.4.2. Elabora e presenta, de forma guiada, textos sinxelos, que ilustra con imaxes, en diferentes soportes (papel e dixital), de carácter redundante co contido: carteis publicitarios, anuncios e cómic.	- CCL - CD - CAA - CSIEE
- a - d - e - m	B3.8. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	B3.5. Usar unha linguaxe respectuosa coa diversidade, evitando expresións discriminatorias e prexuízos.	LCB3.5.1. Exprésase, por escrito, evitando unha linguaxe non sexista e non respectuosa coas diferenzas.	- CCL - CSC
- e - i	B3.9. Creación de textos utilizando as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de xeito guiado.	B3.6. Utilizar as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	LCB3.6.1. Usa con axuda as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información.	- CCL - CD - CAA
- e - i	B3.10. Producción de textos segundo Plan de escritura do centro.	B3.7. Escribir os textos establecidos no Plan de escritura.	LCB3.7.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	- CCL - CAA - CSIEE
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
- b - e	- B4.1. A palabra. - B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras (nome, verbo, adxectivo, pronomes, artigos).		LCB4.1.1. Recoñece e identifica as categorías gramaticais básicas: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar acción.	CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Características e uso de cada clase de palabra. - B4.3. Tempos verbais: presente, pasado e futuro. - B4.4. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía e puntuación.	B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así como as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro, ao producir textos orais e escritos.	CCL
			LCB4.1.3. Diferenza familias de palabras.	CCL
			LCB4.1.4. Utiliza as normas ortográficas básicas.	CCL
e	- B4.5. Recoñecemento das distintas clases de palabras (nome, verbo, adxectivo, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. - B4.6. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos. - B4.7. Recoñecemento dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado.	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.1. Utiliza palabras sinónimas, antónimas, polisémicas, frases feitas, na expresión oral e escrita.	CCL
			LCB4.2.2. Utiliza, segundo modelo, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.	CCL
			LCB4.2.3. Recoñece a oración simple, distingue suxeito e predicado.	CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e	▪ B4.8. Clases de nomes: comúns e propios. ▪ B4.9. As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal.	▪ B4.3. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	▪ LCB4.3.1. Clasifica e usa os tipos de nomes para elaborar textos escritos sinxelos	▪ CCL
			▪ LCB4.3.2. Aplica as normas de concordancia de xénero e número, na expresión oral e escrita.	▪ CCL
			▪ LCB4.3.3. Aplica, con axuda, as normas de acentuación (sílabas tónicas) nas súas producións escritas.	▪ CCL
			▪ LCB4.3. 4. Utiliza signos de puntuación nas súas composicións escritas.	▪ CCL
			▪ LCB4.3.5. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	▪ CCL
▪ e ▪ i	▪ B4.10. Utilización do material multimedia educativo ao seu alcance e propio da súa idade.	▪ B4.4. Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	▪ LCB4.4.1. Utiliza de forma guiada, distintos programas educativos dixitais.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- d - e - o	B4.11. Valoración da diversidade da lingua na nosa comunidade autónoma.	B4.5. Valorar a diversidade lingüística da comunidade autónoma.	LCB4.5.1. Valora a diversidade lingüística da comunidade autónoma.	- CCL - CSC
- d - e - o	B4.12. Identificación das similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.6. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LCB4.6.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	- CCL - CAA
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
- d - e	B5.1. Valoración dos textos literarios como fonte de gozo persoal.	B5.1. Valorar os textos literarios como fonte de lecer e información.	LCB5.1.1. Valora e recoñece de forma global, distintos textos literarios sinxelos, como fonte de lecer e de información.	- CCL - CCEC
- d - e	- B5.2. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. - B5.3. Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. Identificación de recursos literarios moi básicos.	B5.2. Facer a lectura expresiva e interpretativa de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos da linguaxe literaria.	- LCB5.2.1. Realiza, de xeito guiado, lecturas comentadas de textos narrativos sinxelos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. - LCB5.2.2. Interpreta, intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións)	- CCL - CCEC - CCL - CAA
- d - e	B5.4. Valoración de recursos literarios.	B5.3. Valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns e adiviñas.	LCB5.3.1. Valora os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns e adiviñas.	- CCL - CCEC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e	▪ B5.5. Creación de textos literarios moi sinxelos, en prosa ou en verso: contos, poemas, adiviñas, cancións e teatro.	▪ B5.4. Reproducir a partir de modelos dados textos literarios moi sinxelos, en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos e poemas.	▪ LCB5.4.1. Crea, con axuda, sinxelos textos literarios moi sinxelos (contos, poemas) a partir de pautas ou modelos dados.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B5.6. Comprensión, memorización e recitado de textos literarios co ritmo, entoación e dicción adecuados.	▪ B5.5. Reproducir textos literarios breves e sinxelos e adaptados á idade.	▪ LCB5.5.1. Memoriza e reproduce textos orais moi sinxelos adecuados á súa idade: contos, poemas ou cancións.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ e	▪ B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	▪ B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade.	▪ LCB5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios breves e sinxelos, axeitados á súa idade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ e ▪ o	▪ B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	▪ B.5.7. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	▪ LCB.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

CURRÍCULUM

MA

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas troncais

Área de Matemáticas

As matemáticas son un conxunto de saberes asociados aos números e ás formas, que permiten a análise de distintas situacións reais. Identifícanse coa dedución, a indución, a estimación, a aproximación, a probabilidade, a precisión, o rigor, a seguridade etc. e axúdannos a enfrontarnos a situacións abertas, sen solución única e pechada. Son unha agrupación de ideas e formas que nos permiten analizar os fenómenos e as situacións que se presentan na realidade para obter informacións e conclusións que non estaban explícitas e actuar, preguntármonos, obter modelos e identificar relacións e estruturas, de modo que levan consigo, sobre todo, encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas e non só utilizar cantidades e formas xeométricas.

Na educación primaria é fundamental o rol do persoal docente, pois debe ser capaz de deseñar tarefas ou situacións de aprendizaxe que posibiliten a aplicación dos coñecementos en situacións contextualizadas. Debe orientar a construción individual e colectiva de coñecementos matemáticos que ensinen aos nenos e nenas a desenvolver as súas aprendizaxes e que os e as animen a ter as súas propias opinións confrontándoas criticamente con outras fontes de información para melloralas. Búscase alcanzar unha eficaz alfabetización numérica, entendida como a capacidade para enfrontarse con éxito a situacións nas que interveñan os números e as súas relacións. Para lograr este obxectivo non basta con dominar os algoritmos de cálculo escrito, é necesario actuar con seguridade ante os números e as cantidades, utilízalos sempre que sexa necesario e identificar as relacións básicas que se dan entre eles.

O traballo nesta área na educación primaria estará asentado na experiencia, as matemáticas apréndense utilizándoas en contextos funcionais relacionados con situacións da vida cotiá, para ir adquirindo progresivamente coñecementos máis complexos a partir das experiencias e dos coñecementos previos. A aprendizaxe baseada en competencias debe abordarse de forma conxunta entre todas as áreas e por parte das diversas instancias que conforman a comunidade educativa, tanto nos ámbitos formais, coma nos non formais e informais. O seu dinamismo reflíctese en que as competencias non se adquiren nun determinado momento e permanecen inalterables, senón que implican un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo maiores niveis de desempeño no seu uso. Para lograr este cambio curricular é preciso favorecer unha visión interdisciplinaria na que cada persoa docente deseñará, implementará e avaliará tarefas integradas nas que o alumnado acade ou elabore un produto social relevante. Para isto é necesario secuenciar unha serie de actividades e exercicios que impliquen procesos cognitivos de diferente nivel. Tendo en conta todo o anterior, resulta imprescindible o traballo colaborativo entre eles, coas familias e con entidades sociais do contexto e unha estreita colaboración entre o persoal docente no desenvolvemento curricular e na transmisión de información sobre a aprendizaxe dos alumnos e das alumnas.

Os procesos de resolución de problemas constitúen un dos eixes principais da actividade matemática e deben ser fonte e soporte principal da aprendizaxe ao longo da etapa, posto que constitúen a pedra angular da Educación matemática. Na resolución dun problema requírense e utilízanse

moitas das capacidades básicas ata a comunicación dos resultados: ler, reflexionar, planificar o proceso de resolución, establecer estratexias e procedementos e revisalos, modificar o plan se é necesario, comprobar a solución se se encontrou.

O currículo básico formulouse partindo do desenvolvemento cognitivo e emocional no que se encontra o alumnado desta etapa, da concreción do seu pensamento, das súas posibilidades cognitivas, do seu interese por aprender e relacionarse cos seus iguais e co ámbito, e do seu paso cara a un pensamento abstracto cara ao final da etapa.

Os contidos organizáronse en cinco grandes bloques para facilitar a concreción curricular: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas. Números. Medida. Xeometría. Estatística e probabilidade. Pero esta agrupación non determina métodos concretos, só é unha forma de organizar os contidos que serán abordados dun xeito enlazado atendendo a configuración cíclica do ensino da área e construíndo uns contidos sobre os outros, como unha estrutura de relacións observables de forma que se facilite a súa comprensión e aplicación en contextos cada vez máis enriquecedores e complexos. Esta agrupación implica unha organización aberta que permitirá distribuír de diferentes maneiras os contidos adoptando a metodoloxía máis axeitada ás características destes e do grupo de alumnos e alumnas.

O Bloque 1 é a columna vertebral do resto dos bloques e debe formar parte do quefacer diario na aula para traballar o resto dos contidos e conseguir que todo o alumnado, ao rematar a educación primaria, sexa quen de describir e analizar situacións de cambio, encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. Débese traballar no afondamento nos problemas resoltos, formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas etc., expresando verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema, utilizando procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.

Por último, establecéronse os estándares de aprendizaxe avaliábles que permitirán definir os resultados das aprendizaxes, e que concretan mediante accións o que o alumnado debe saber e saber facer na área de Matemáticas. Estes estándares están graduados e secuenciados ao longo da educación primaria e deberán estar todos acadados e consolidados ao finalizar a etapa.

Tendo en conta todo o antedito establécense unha serie de orientacións metodolóxicas para a área que favorecerán un enfoque competencial, así como a consecución, consolidación e integración dos diferentes estándares por parte do alumnado:

Potenciarase un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe fundamentada en competencias.

A selección dos contidos e as metodoloxías activas e contextualizadas deben asegurar o desenvolvemento das competencias clave ao longo de toda a etapa.

Os métodos utilizados deben partir da perspectiva do persoal docente como persoal orientador, promotor e facilitador do desenvolvemento competencial no alumnado; ademais, deben enfocarse á realización de tarefas ou situacións-problema nas que o alumnado debe resolver facendo

uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos matemáticos, destrezas, actitudes e valores. Así mesmo, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo, terase en conta a atención á diversidade e o respecto polos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe.

As estruturas de aprendizaxe cooperativa posibilitarán a resolución conxunta das tarefas e dos problemas, e potenciarán a inclusión do alumnado.

Resulta fundamental a motivación por aprender nos alumnos e nas alumnas, polo que o persoal docente deberá xerar neles e nelas a curiosidade e a necesidade de adquirir e aplicar coñecementos, destrezas, actitudes e valores.

O traballo por proxectos, especialmente relevante para a aprendizaxe por competencias, susténtase na proposta dun plan de acción co que se busca conseguir un determinado resultado práctico. Esta metodoloxía pretende axudarlle ao alumnado a organizar o seu pensamento favorecendo nel a reflexión, a crítica, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora a través dun proceso no que cada un asume a responsabilidade da súa aprendizaxe, aplicando os seus coñecementos e habilidades a proxectos reais.

Resulta recomendable a aplicación de diferentes técnicas para a avaliación do desempeño do alumnado como por exemplo o portfolio, as rúbricas, mapas mentais, diarios, debates, probas específicas, solución de problemas...

O profesorado debe involucrarse na elaboración e no deseño de diferentes tipos de materiais, adaptados aos distintos niveis e aos diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas, co obxecto de atender a diversidade na aula e personalizar os procesos de construción das aprendizaxes. Débese potenciar o uso dunha variedade de materiais e recursos, considerando especialmente a integración das tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de ensino-aprendizaxe que permiten o acceso a recursos virtuais.

A implicación das familias no proceso de ensino-aprendizaxe é un factor determinante que tentaremos potenciar activamente. A súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

Finalmente, é necesaria unha axeitada coordinación entre o persoal docente sobre as estratexias metodolóxicas e didácticas que se utilicen. Os equipos educativos deben formular, con criterios consensuados, unha reflexión común e compartida sobre a eficacia das diferentes propostas metodolóxicas.

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS				
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B1.1. Planificación do proceso de resolución de problemas: análise e comprensión do enunciado. Estratexias e procedementos postos en práctica: facer un debuxo, unha táboa, un esquema da situación, ensaio e erro razoado, operacións matemáticas axeitadas etc. Resultados obtidos.	▪ B1.1. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MTB1.1.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, contexto do problema, pregunta realizada).	▪ CCL ▪ CMCT ▪ CAA
			▪ MTB1.1.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas:revisa as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comproba e interpreta as solucións no contexto da situación, busca outras formas de resolución etc.	▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.2. Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas.	▪ B1.2. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados para a resolución de problemas.	▪ MTB1.2.1. Planifica o proceso de traballo con preguntas apropiadas: que quero descubrir?, que teño?, que busco?, como o podo facer?, non me equivoquei ao facelo?, a solución é idónea?	▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ g ▪ i	▪ B1.3. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados. ▪ B1.4. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe.	▪ B1.3. Utilizar os medios tecnolóxicos de modo habitual no proceso de aprendizaxe, buscando, analizando e seleccionar información relevante en internet ou en outras fontes elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións.	▪ MTB1.3.1. Iníciase na utilización de ferramentas tecnolóxicas, nomeadamente a calculadora, para a realización de cálculos numéricos, para aprender e resolver problemas.	▪ CMCT ▪ CD ▪ CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 2. NÚMEROS				
- e - g	- B2.1. Números naturais ata o 10.000. - B2.2. Nome e grafía dos números ata o 10.000. - B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas, unidade de millar e decena de millar. - B2.4. O sistema de numeración decimal: valor posicional das cifras. - B2.5. Identificación do número anterior e o seguinte a un dado.	B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados.	MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 10.000.	- CMCT - CCL
			MTB2.1.2. Aproxima números á decena, centena e millar.	CMCT
- b - e - g	- B2.6. Orde numérica. - B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas, unidade de millar e decena de millar. - B2.7. Redondeo de números naturais, ás decenas, centenas e millares.	B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	MTB2.2.1. Realiza correctamente series tanto ascendentes coma descendentes.	CMCT
			MTB2.2.2. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 10.000.	- CMCT - CAA - CCL
			MTB2.2.3. Descompón, compón e redondea números naturais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	- CMCT - CAA
- b - g	- B2.8. Operacións con números naturais: adición, subtracción, multiplicación e división enteira por un número dunha cifra. - B2.9. Automatización de algoritmos. - B2.10. A multiplicación como suma de sumandos iguais e viceversa.	B2.3. Realizar operación e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, en situación de resolución de problemas.	MTB2.3.1. Constrúe e memoriza as táboas de multiplicar, utilizándoas para realizar cálculo mental.	CMCT

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	- B2.11. Construción e memorización das táboas de multiplicar. - B2.12. Identificación e uso dos termos propios da multiplicación: factores e produto. - B2.13. Identificación e uso dos termos propios da división: dividendo, divisor, cociente e resto. - B2.14. Utilización en contextos reais da división para repartir e para agrupar. - B2.15. Proba da división relacionando dividendo, divisor, cociente e resto en casos sinxelos. - B2.16. Utilización da calculadora. - B2.17. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental.		MTB2.3.2. Realiza cálculos numéricos coa operación de multiplicación na resolución de problemas contextualizados.	- CMCT - CAA
			MTB2.3.3. Resolve problemas utilizando a multiplicación para realizar recontos, en disposicións rectangulares nos que intervéñen a lei do produto.	CMCT
			MTB2.3.4. Realiza cálculos numéricos coa operación de división dunha cifra na resolución de problemas contextualizados.	- CMCT - CAA
			MTB2.3.5. Identifica e usa os termos propios da multiplicación e da división.	CMCT
- b - g	- B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. - B2.19. Resolución de problemas da	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	- CMCT - CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	vida cotiá.	e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	- CMCT - CAA - CSIEE
BLOQUE 3. MEDIDA				
- b - g	- B3.1. Expresión e forma simple dunha medición de lonxitude, capacidade, masa ou peso. - B3.2. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. - B3.3. Realización de medicións.	B3.1. Seleccionar e utilizar instrumentos e unidades de medida usuais, facendo previamente estimacións e expresando con precisión medidas de lonxitude, peso/ masa, capacidade e tempo, en contextos reais.	MTB3.1.1. Identifica as unidades do sistema métrico decimal. Lonxitude, capacidade, masa ou peso.	CMCT
			MTB3.1.2. Mide con diferentes instrumentos elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	- CMCT - CAA
g	- B3.4. Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude. - B3.5. Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade e masa ou peso.	B3.2. Operar con diferentes medidas de lonxitude, peso/masa, capacidade e tempo.	MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple.	CMCT
			MTB3.2.2. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	CMCT
- b - e - q	B3.6. Explicación oral e escrita do proceso seguido e da estratexia utilizada en calquera dos	B3.3. Utilizar as unidades de medida máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma	MTB3.3.1. Coñece e utiliza as equivalencias entre diversas unidades de medida da mesma magnitude.	CMCT

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	procedementos empregados.	magnitude, expresando os resultados nas unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido e aplicándoo á resolución de problemas.	▪ MTB3.3.2. Explica de forma oral e por escrito os procesos seguidos e as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ MTB3.3.3. Resolve problemas da vida real utilizando as unidades de medida máis usuais.	▪ CMCT ▪ CAA
▪ g	▪ B3.7. Unidades de medida do tempo e as súas relación. ▪ B3.8. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais. ▪ B3.9. Cálculos con medidas temporais.	▪ B3.4. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	▪ MTB3.4.1. Resolve problemas da vida real utilizando as medidas temporais e as súas relacións	▪ CMCT
▪ b ▪ g	▪ B3.10. O sistema monetario da Unión Europea. Unidade principal: o euro. Valor das diferentes moedas e billetes. ▪ B3.11. Múltiplos e submúltiplos do euros. ▪ B3.12. Equivalencias entre moedas e billetes.	▪ B3.5. Coñecer o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea.	▪ MTB3.5.1. Coñece a función, o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais como figuradas.	▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSC
			▪ MTB3.5.2. Calcula múltiplos e submúltiplos do euro.	▪ CMCT
▪ b ▪ g	▪ B3.13. Resolución de problemas de medida.	▪ B3.6. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a	▪ MTB3.6.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas e de razoamento.	▪ CMCT ▪ CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	▪ MTB3.6.2. Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
BLOQUE 4. XEOMETRÍA				
▪ g	▪ B4.1. Clasificación de polígonos. Lados e vértices. ▪ B4.2 Composición e descomposición de polígonos. ▪ B4.3. Clasificación de figuras e corpos xeométricos utilizando diversos criterios. ▪ B4.4. Figuras xeométricas. Elementos básicos: lado, vértice, base, diagonal, ángulo e eixes de simetría.	▪ B4.1. Identificar figuras planas e corpos xeométricos, nomeando e recoñecendo os seus elementos básicos (lados, vértices, caras, arestas e ángulos).	▪ MTB4.1.1. Coñece e identifica os elementos básicos dos corpos xeométricos (lado, ángulo e vértice).	▪ CMCT
▪ b ▪ g	▪ B4.5. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio, diámetro.	▪ B4.2. Coñecer e distinguir a circunferencia e o círculo, así como os seus elementos básicos.	▪ MTB4.2.1. Coñece e diferencia a circunferencia do círculo e distingue os seus elementos.	▪ CMCT ▪ CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	▪ B4.6. Corpos xeométricos: recoñecemento de prismas, pirámides e corpos redondos. Elementos básicos de poliedros: caras, vértices e arestas.	▪ B4.3. Coñecer e diferenciar os poliedros e os corpos redondos, así como os seus elementos básicos.	▪ MTB4.3.1. Identifica corpos redondos e poliedros (prisma, pirámide, cilindro, cono, esfera...).	▪ CMCT
▪ b ▪ g	▪ B4.7. Comparación e clasificación de ángulos: rectos, agudos, obtusos. ▪ B4.8. Uso das TIC no desenvolvemento e asimilación de contidos relacionados coa xeometría.	▪ B4.4. Saber o que é un ángulo e as clases de ángulos.	▪ MTB4.4.1. Distingue entre ángulos agudos, rectos e obtusos.	▪ CMCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B4.9. Interpretación de representacións espaciais en situacións da vida cotiá. ▪ B4.10. Representación elemental de espazos coñecidos: planos e maquetas. ▪ B4.11. Descrición de posicións e movementos nun contexto topográfico. ▪ B4.12. As liñas como percorrido: rectas e curvas, intersección de rectas e rectas paralelas.	▪ B4.5. Interpretar representacións espaciais (esbozo dun itinerario, plano dunha pista...) realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares.	▪ MTB4.5.1. Obtén información puntual e describe unha representación espacial (esbozo dun itinerario, plano dunha pista...) tomando como referencia obxectos familiares.	▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL
			▪ MTB4.5.2. Interpreta e describe situacións, mensaxes e feitos da vida diaria utilizando o vocabulario xeométrico axeitado: indica una dirección, explica un percorrido, oriéntase no espazo.	▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ g	▪ B4.13. Perímetro das figuras planas. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá.	▪ B4.6. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	▪ MTB4.6.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados utilizando estratexias heurísticas de razoamento.	▪ CMCT ▪ CAA
			▪ MTB4.6.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 5. ESTATÍSTICA E PROBABILIDADE				
▪ b ▪ g	▪ B5.1. Recollida e rexistro de datos sobre obxectos, fenómenos e situacións familiares utilizando técnicas elementais de enquisas, observación e medición. ▪ B5.2. Lectura, interpretación e elaboración de táboas de dobre entrada de uso habitual na vida cotiá. ▪ B5.3. Interpretación e descrición verbal e escrita de elementos significativos de gráficos sinxelos. ▪ B5.4. Realización de gráficos sinxelas: pictogramas, diagramas de barras.	▪ B5.1. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato.	▪ MTB5.1.1. Recolle e clasifica datos de situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas ou gráficas.	▪ CMCT ▪ CAA
			▪ MTB5.1.2. Ordena os datos rexistrados atendendo a un criterio de clasificación.	▪ CMCT ▪ CAA
			▪ MTB5.1.3. Interpreta gráficas de táboas extraendo a información explícita.	▪ CMCT ▪ CAA

CURRÍCULUM

PLE

TERCEIRO
EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas troncais

Área de Primeira lingua estranxeira: inglés

A lingua é o instrumento por excelencia da comunicación e da aprendizaxe, por iso as linguas forman parte da bagaxe vital das persoas nun mundo en continua expansión no que as relacións entre individuos, países e organismos fanse cada vez máis necesarias e frecuentes. Neste marco, é esencial que, desde as idades máis temperás, a educación teña entre os seus obxectivos principais dotar ás cidadás e aos cidadáns de instrumentos para o desenvolvemento de competencias que lles permitan participar adecuadamente nunha nova sociedade cada vez máis interdependente e global. A aprendizaxe de linguas estranxeiras cobra, pois, unha especial relevancia neste contexto, xa que a capacidade de comunicación lingüística eficaz é o primeiro chanzo para desenvolverse nun contexto multicultural e plurilingüe.

Pola súa parte, o Marco común europeo de referencia para as linguas define os niveis de dominio da lingua que permiten determinar as competencias lingüísticas do alumnado en cada fase da aprendizaxe ao longo da súa vida. A educación primaria constitúe a fase inicial desa aprendizaxe de linguas estranxeiras e a base para que o alumnado, ao rematar a súa educación e formación escolar, teña unhas competencias de comprensión e expresión orais e escritas nunha lingua estranxeira que lle permitan achegarse ao seu uso independente.

Na Comunidade Autónoma de Galicia o contacto cunha primeira lingua estranxeira iníciase a partir do segundo ciclo da educación infantil, co obxectivo de proporcionarlles aos nenos e ás nenas as primeiras experiencias no seu uso oral. Así, este alumnado accede á educación primaria cunha certa experiencia e familiarización coa devandita lingua. Desde esta perspectiva, o currículo nesta etapa, se ben inicialmente dá prioridade ás actividades lingüísticas ou destrezas orais nos primeiros cursos, establece gradualmente a aprendizaxe das outras destrezas para o desenvolvemento dunha competencia comunicativa oral e escrita eficaz e contextualizada nos intereses, necesidades e preferencias propios destas idades.

Un currículo de lingua estranxeira para a formación da cidadanía na sociedade da información non pode deixar de lado as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC). Toda a súa potencialidade en relación co desenvolvemento das habilidades lingüístico-comunicativas debe aproveitarse nas aulas para favorecer interactivamente tanto a aprendizaxe da lingua estranxeira e o desenvolvemento das competencias básicas do alumnado como a propia aprendizaxe do uso destas tecnoloxías. A utilización das TIC posibilita o acceso a informacións sobre outras culturas e os seus costumes, reafirma as destrezas orais e escritas, facilita o enriquecemento do vocabulario, fixa unha ortografía correcta e estimula a aprendizaxe autónoma.

O currículo está estruturado para cada curso da etapa en cinco bloques que, aínda que se presentan separados para maior claridade, deben ser entendidos como inseparables na práctica lingüística e en cada acto comunicativo.

O bloque 1 Comprensión de textos orais recolle diversos aspectos da comprensión oral. Nel abórdanse estratexias comunicativas necesarias para comprender en contextos reais ou simulados e iniciar o camiño cara á adquisición e posterior desenvolvemento das estratexias de comprensión oral da lingua estranxeira. Nesta liña, considera, por unha parte, a activación dos coñecementos previos, a partir de ilustracións, da mímica e de preguntas, para comprender o sentido xeral e a información máis relevante en interaccións verbais sinxelas. Pola outra, establece variedade de contextos de comunicación, que deberán fornecer modelos lingüísticos igualmente variados tanto no aspecto fonético e prosódico como no uso de expresións concretas en situacións coñecidas de interaccións verbais. Para conseguir este propósito, a utilización de recursos audiovisuais e das TIC é imprescindible.

O bloque 2 Produción de textos orais aborda o desenvolvemento de habilidades de produción oral. A súa finalidade é dotar aos alumnos e ás alumnas de estratexias e destrezas comunicativas necesarias para interactuar en contextos reais ou simulados. Mediante a aprendizaxe dos contidos establecidos, o alumnado poderá usar a lingua oral en tarefas básicas como falar de si mesmo/a, conseguir que os demais o atendan e entendan, pedir e dar a información que lle interesa tanto dentro da aula como fóra dela, tanto no ambiente escolar como en situacións propias doutros ámbitos próximos á súa idade. Progresivamente, o currículo ten en conta as aprendizaxes necesarias para describir, explicar, relatar, dar razóns, ideas, predicir, preguntar, aclarar ou opinar cun grao de dominio propio desta etapa.

O bloque 3 Comprensión de textos escritos céntrase en aspectos da comprensión escrita. A adquisición das destrezas lectoras necesarias, a descodificación do texto e lectura funcional, desenvólvense progresivamente nos distintos cursos para que o alumnado poida adquirir os coñecementos e habilidades que lle permitan un dominio progresivo da comprensión da lingua escrita. Faise fincapé en fomentar a afección pola lectura como fonte de gozo, formación, aprendizaxe, fantasía e descubrimento doutros contornos e culturas.

O bloque 4 Produción de textos escritos: expresión e interacción expón o desenvolvemento e uso progresivo e autónomo da escritura, partindo do afianzamento da expresión oral. A complexidade da expresión escrita require unha conexión estreita co correspondente traballo na lingua oral da lingua estranxeira e nas outras linguas das que incorporarán os procedementos básicos que dan coherencia, cohesión, adecuación e riqueza aos seus escritos.

O bloque 5 Coñecemento da lingua e consciencia intercultural enumera as funcións, nocións e elementos e estruturas lingüísticas que van posibilitar o uso reflexivo da lingua para comprender e interactuar en diferentes situacións de comunicación. Igualmente, considéranse neste bloque elementos sociolingüísticos e culturais que condicionan as persoas falantes da lingua estranxeira e que informan doutras maneiras de ver, entender e apreciar o mundo.

O alumnado aprenderá progresivamente a comparar aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe, lograr unha competencia comunicativa integrada e alcanzar unha consciencia intercultural que lle permita comunicar con certa sintonía cultural.

Os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe están organizados dentro dos cinco grandes bloques e o seu tratamento ten que ser abordado desde unha óptica competencial. As relacións entre estes tres elementos do currículo non son unívocas, debido á especial natureza da

actividade lingüística. Isto supón que, para cada unha das tarefas comunicativas listadas e descritas nos estándares de aprendizaxe, haberá de incorporarse o conxunto dos contidos recollidos para cada bloque de actividade respectivo. Deste mesmo xeito, para avaliar o grao de adquisición de cada un dos estándares de aprendizaxe dunha determinada actividade de lingua, haberán de aplicarse todos e cada un dos criterios de avaliación recollidos e descritos para a tarefa correspondente.

Desde o punto de vista metodolóxico, os enfoques que se adopten deberán considerar os principios básicos que facilitan a aprendizaxe dunha lingua e cultura estranxeira a estas idades no contexto escolar. Partindo deste feito, fomentárase un uso contextualizado da lingua, no marco de situacións comunicativas propias de ámbitos diversos propios destas idades, e que permitan a utilización real e motivadora da lingua. O xogo, sobre todo nos primeiros anos, e a realización de tarefas conxuntas, ademais de permitir asentar adecuadamente as bases para a adquisición dunha lingua estranxeira, contribúen a que a área desenvolva o papel educativo que lle corresponde como instrumento de socialización. A medida que o alumnado avanza en idade, evoluciona desde un procesamento da lingua de carácter esencialmente semántico a un procesamento sintáctico máis avanzado. Polo tanto, o ensino das linguas estranxeiras na educación primaria enmarcarase en enfoques comunicativos e cun tratamento globalizado das actividades ou destrezas lingüísticas, facendo fincapé durante toda a etapa na comunicación oral e na consciencia intercultural.

Por outra parte, debe existir coordinación entre o profesorado de linguas estranxeiras e o das linguas cooficiais, para evitar a repetición de contidos propios da aprendizaxes de calquera lingua, como son as estratexias de lectura, ou proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e a(s) ambiental(is). Polo tanto, é esencial o tratamento integrado de todas as linguas e a colaboración entre todo profesorado que as imparte.

Finalmente, cómpre ter en conta no actual contexto educativo galego a implantación, na rede de centros docentes plurilingües e nos centros docentes con seccións bilingües, do ensino-aprendizaxe integrado de contidos e linguas estranxeiras. Isto supón a necesidade dunha estreita coordinación entre o profesorado que imparte lingua estranxeira e o que a utiliza como instrumento de ensino doutras áreas curriculares.

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMPRENSIÓN DE TEXTOS ORAIS				
▪ b ▪ f	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: Activación de coñecementos previos a partir de debuxos, mímica, preguntas... para á formulación de hipóteses sobre o que se vai escoitar en función dos interlocutores que participan na interacción e do contexto, en situacións de comunicación breves conectadas cos seus intereses e adaptadas a súa idade. Interpretación das ideas principais expresadas en textos orais sinxelos a partir das súas experiencias e coñecementos. Captación da idea global e identificación de elementos máis relevantes en textos orais, con axuda de elementos lingüísticos e non lingüísticos do contexto. Identificación e asociación de significados apoiándose no contexto, ilustracións... Asociación de palabras e expresións con elementos paraverbais (entoación, pausas, énfases...) e non verbais (expresión facial, xestos...). Seguimento verbal e non verbal de instrucións sinxelas en situacións comunicativas habituais.	▪ B1.1. Comprender o sentido xeral, e a información máis relevante en interaccións verbais, con estruturas simples e léxico de uso cotiá (os deportes, os animais, as comidas preferidas), conectados cos propios intereses e coas propias experiencias e articulados con claridade e lentamente transmitidos de viva voz ou por medios técnicos que non distorsionen a mensaxe e contén co apoio visual correspondente. ▪ B1.2. Coñecer e aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, e a información máis relevante do texto. ▪ B1.3. Discriminar patróns sonoros, rítmicos e de entoación básicos nos diferentes contextos comunicativos de forma significativa.	▪ PLEB1.1. Comprende o sentido xeral e a información máis relevante en interaccións verbais, con estruturas simples e léxico de uso cotiá.	▪ CCL
			▪ PLEB1.2. Comprende os puntos principais de narracións e presentacións breves e sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares ou do seu interese, que conteñen con imaxes e ilustracións que clarifiquen o seu significado.	▪ CCL
			▪ PLEB1.3. Entende o que se lle di en situacións comunicativas habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).	▪ CCL

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Repetición, memorización comprensiva e observación de modelos, para a adquisición do léxico e expresións cotiás da lingua estranxeira. ▪ B1.2. Padróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: familiarización cos sons, pautas de ritmo e entoación característicos da lingua estranxeira, a través do modelo do mestre/a e de recursos audiovisuais.		▪ PLEB1.4. Identifica a información esencial de mensaxes sinxelas e conversas breves nas que participa que traten sobre temas familiares procedentes de diferentes medios de comunicación e da Internet.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ PLEB1.5. Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).	▪ CCL
			▪ PLEB1.6. Valora as interaccións orais entre iguais como medio de aprendizaxe compartido.	▪ CSC
BLOQUE 2. PRODUCCIÓN DE TEXTOS ORAIS				

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ i	▪ B2.1. Estratexias de produción: Planificación: Concibir a mensaxe con claridade e practicalo varias veces. Execución: Expresar a mensaxe con claridade axustándose aos modelos. Apoiar-se nos coñecementos previos. Compensar as carencias lingüísticas mediante procedementos paralingüísticos (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal). Participar en interaccións orais en situacións reais ou simuladas, próximas a súa idade, a través de respostas verbais e non verbais. Producir textos orais coñecidos previamente mediante a participación activa en rutinas. Producir textos orais cotiás de índole diversa tendo en conta tanto elementos lingüísticos como	▪ B2.1. Falar de si mesmo e das persoas da súa contorna inmediata, de obxectos, así como de expresar os seus gustos e intereses, usando expresións e frases sinxelas e de uso moi frecuente, normalmente illadas ou enlazadas con conectores básicos (and/or). ▪ B2.2. Participar de forma activa e comprensible en conversas que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou sobre temas moi familiares, aínda que en ocasións a pronuncia non sexa tan clara e poida provocar confusións lingüísticas. ▪ B2.3. Producir patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos e de uso diario.	▪ PLEB2.1. Fai presentacións moi breves e elementais previamente preparadas e ensaiadas sobre temas moi próximos a si mesmo/a e aos demais cunha pronuncia e entoación comprensibles.	▪ CCL
			▪ PLEB2.3. Amosa unha actitude de escoita atenta.	▪ CSC
			▪ PLEB2.4. Reproduce comprensiblemente textos orais sinxelos e breves (p.e. cancións, rimas) aprendidos a través de xogos.	▪ CCL ▪ CSC

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	extraalingüísticos: utilizar xestos ou recorrer a imaxes para axudar na comprensión de producións orais. Participar activamente en intercambios lingüísticos orais breves para expresar as necesidades de comunicación máis inmediatas, tendo en conta as habituais fórmulas de cortesía. B2.2. Padróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos: Uso axeitado dos sons propios da lingua estranxeira: pronuncia de palabras e frases cotiás de forma comprensible. Iniciación ás normas que regulan a interacción oral (quendas de palabra, volume de voz e ritmo axeitado).. Uso e identificación de aspectos fonéticos básicos, de ritmo e entoación para a produción de textos breves orais.		PLEB2.5. Amosa interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros/as.	- CCL - CSC
BLOQUE 3. COMPRENSIÓN DE TEXTOS ESCRITOS				

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ f	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: Activación dos coñecementos previos en relación á tipoloxía e tema do texto que se vai traballar. Facer anticipacións e hipóteses, a partir dos elementos icónicos e textuais, sobre o contido de textos sinxelos non coñecidos que sexan da súa interese e adaptados a súa idade. Captación da idea global e identificación de elementos máis relevantes en textos escritos, con axuda de elementos lingüísticos e non lingüísticos do contexto. Identificación de palabras clave do texto, relacionadas cos e coas personaxes e o contexto a través da linguaxe non verbal ou co apoio de ilustracións. Identificación de textos sinxelos: regras de xogos, algunhas instrucións, carteis da aula...	▪ B3.1. Identificar o tema e comprender o sentido xeral e as ideas principais en textos escritos sinxelos de temas previamente traballados de forma oral e de interese para o alumnado e conte con apoio visual en soporte papel ou dixital. ▪ B3.2. Discriminar patróns gráficos e recoñecer os significados e intencións comunicativas básicas que expresen pausas, exclamacións, interrogacións e interrogacións. ▪ B3.3. Coñecer as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, e as ideas principais en textos escritos sinxelos.	▪ PLEB3.1. Comprende frases simples escritas, relacionadas cos temas traballados previamente de forma oral.	▪ CCL
			▪ PLEB3.2. Comprende a idea principal dunha historia sinxela acompañada de apoio visual redundante e identifica os e as personaxes principais.	▪ CCL
			▪ PLEB3.3. Amosa interese pola lectura nunha lingua estranxeira.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ PLEB3.4. Emprega algunhas estratexias básicas para a comprensión lectora.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ PLB3.5. Iníciase na selección de contos ou narracións da biblioteca de aula para a súa lectura guiada e respectando as súas normas de funcionamento.	▪ CCL ▪ CSIEE

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Iniciación á lectura guiada e comprensión de diferentes textos sinxelos, en soporte papel e dixital, adaptados á competencia lingüística do alumnado, para utilizar información global e específica no desenvolvemento dunha tarefa, proxecto ou para gozar da lectura. - B3.2. Patróns gráficos, convencións ortográficas e de puntuación moi elementais: - Uso dos signos de puntuación máis básicos. - Asociación de grafía, pronuncia e significado a partir de modelos escritos, expresións orais coñecidas e establecemento de relacións analíticas grafía-son. - Recoñecemento de símbolos de uso frecuente: €, @.		PLB3.6. Amosa interese por informase, comunicarse e aprender a través dos textos escritos.	- CCL - CSIEE
BLOQUE 4. PRODUCCIÓN DE TEXTOS ESCRITOS				
- b - f - i	- B4.1. Estratexias de produción: - Planificación - Seleccionar o tipo de texto que se vai producir: contos, notas, dramatizacións ... - Execución - Producir a mensaxe escrita con claridade, utilizando expresións e frases coñecidas.	B4.1. Escribir textos sinxelos seguindo un modelo dado, compostos de frases simples illadas, nun rexistro neutro, utilizando con razoable corrección as convencións ortográficas e os principais signos de puntuación, para falar de si mesmo/a, da súa contorna máis inmediata e de aspectos da súa vida cotiá, en situacións familiares e predicibles.	PLEB4.1. Escribe frases sinxelas relacionadas con temas da súa vida cotiá traballadas previamente de forma oral.	CCL

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Uso dos signos de puntuación máis básicos. Uso de símbolos de uso frecuente: €. Asociación de grafía, pronuncia e significado a partir de modelos escritos, expresións orais coñecidas e establecemento de relacións grafía-son.		PLEB4.8. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	- CCL - CSC
BLOQUE 5. COÑECEMENTO DA LINGUA E CONSCIENCIA INTERCULTURAL				
- b - f	- B5.1. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: - Valoración da lingua estranxeira como instrumento para comunicarse. - Recoñecemento e aprendizaxe de formas básicas de relación social na lingua estranxeira. - Aspectos sociais e culturais próximos aos intereses dos nenos e nenas dos países onde se fala a lingua estranxeira estudada e doutros países do mundo. - Recoñecemento da realidade plurilingüe da propia contorna. - Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara aos demais para comprender e facerse comprender. - B5.2. Funcións comunicativas: - Establecemento de relacións sociais: saudar, agradecer, despedirse, dirixirse aos demais.	- B5.1. Identificar aspectos socioculturais básicos e significativos e aplicar progresivamente os coñecementos adquiridos sobre estes a unha comprensión adecuada do texto. - B5.2. Amosar curiosidade pola lingua e desexos de participar en actividades individuais ou colectivas que soliciten o seu uso comunicativo. - B5.3. Iniciar e rematar as interaccións adecuadamente. - B5.4. Obter e dar información básica persoal, a súa contorna máis inmediata e na situación de comunicación propia da aula. - B5.5. Expresar nocións básicas e relativas a tamaño, cantidade, posesión, número calidades físicas, forma, cor, tempo atmosférico - B5.6. Expresar a localización dos obxectos.	- PLEB5.1. Pregunta e responde para dar/obter información en conversas básicas (nome, idade, actividades, favoritas e gustos) sobre si mesmo e sobre os demais. - PLEB5.2. Utiliza as rutinas de saúdo e despedidas e diríxese aos demais utilizando as fórmulas de cortesía básicas (hello, goodbye, see you...).	- CCL - CCL - CSC

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre aspectos persoais dun mesmo/a e dos e das demais. Expresión da posesión dun mesmo/a e dunha terceira persoa. Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre os días da semana, os meses e o tempo atmosférico etc. Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre a localización de obxectos etc. Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre o prezo. Formulación de preguntas e respostas sinxelas en relación á cantidade. Realización de preguntas e respostas sinxelas sobre os gustos e preferencias. Realización de preguntas e respostas sobre a habilidade. Expresión de habilidades e capacidades en afirmativo e negativo. Formulación de preguntas e respostas sobre a vestimenta. Descrición de persoas, plantas e animais. Expresión de desexos. Formulación de preguntas sobre o desexo.	▪ B5.7. Expresar e identificar os seus desexos. ▪ B5.8. Utilizar adecuadamente as estruturas morfosintácticas máis básicas e frecuentes para realizar as funcións comunicativas propias do seu nivel. ▪ B5.9. Recoñecer as estruturas sintácticas básicas e os seus significados asociados. ▪ B5.10. Utilizar estruturas sintácticas básicas (p. e. enlazar palabras ou grupos de palabras con conectores básicos como “e, ou”, adecuándoas aos propósitos comunicativos. ▪ B5.11. Mostrar un control limitado dun conxunto de estruturas gramaticais sinxelas e de modelos de oracións e frases dentro un repertorio memorizado. ▪ B5.12. Comprender e utilizar o léxico propio do nivel en contextos comunicativos sinxelos. ▪ B5.13. Recoñecer un repertorio limitado de léxico oral de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados coas súas experiencias. ▪ B5.14. Distinguir a función ou funcións comunicativas do texto e os seus expoñentes máis habituais.	▪ PLEB5.3. Identifica, asocia e menciona palabras e frases simples con imaxes ilustrativas.	▪ CCL
			▪ PLEB5.4. Expresa e identifica a localización básica de obxectos.	▪ CCL
			▪ PLEB5.5. Expresa e identifica de xeito elemental os seus desexos.	▪ CCL
			▪ PLEB5.6. Estrutura adecuadamente os elementos das oracións, mantén a concordancia de número e usa correctamente os nexos básicos.	▪ CCL ▪ CAA

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Expresión de instrucións. Preguntas e respostas sobre petición e ofrecemento de axuda (Can I have (pasta), please?). ▪ B5.3. Estructuras sintáctico-discursivas: Preguntas e respostas sobre aspectos persoais como nome, idade, estado de ánimo, comida favorita... (What's your name?, My name is, How old are you?, I'm, I'm (bored), What's your favourite food?, My favourite food is...). Expresión de posesión en primeira e terceira persoa (I've got, He/She's got) e formulación da pregunta correspondente e resposta afirmativa e negativa (Have you got?, Yes, I have/No, I haven't, Has he/she got?, Yes, he/she has, No, he/she hasn't). Preguntas e respostas sobre os días da semana, meses e o tempo atmosférico (What day is it today?, It's, What's the weather like today?, It's, What month are you in?, I'm in). Preguntas e respostas sobre obxectos do seu interese (Where's is it?, It's in/on/under/next to). Expresión de cantidade: contar desde 51 a 100. Preguntas e respostas sinxelas sobre o prezo (How much is it?, It's).		▪ PLEB5.7. Diferenza preguntas e respostas simples. ▪ PLEB5.8. Memoriza rutinas lingüísticas básicas e sinxelas para, por exemplo, desenvolverse nas interaccións mais habituais. ▪ PLEB5.9. Participa activamente en xogos de letras, elaboración de glosarios ilustrados e dramatizacións etc.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Preguntas e respostas sinxelas sobre a cantidade de obxectos o persoas (How many... are there?). Preguntas e respostas sobre o gusto en primeira persoa (Do you like (cheese)?, Yes, I do/ No, I don't). Expresión do gusto en primeira persoa en afirmativa e negativa (I like (salad), I don't like (chips)). Realización de preguntas e respostas sobre habilidade (Can you (swim)?, Yes, I can;, No I can't). Expresión de habilidades en afirmativo e negativo (I can (play tennis), I can't (play golf)). Identificación das pezas de roupa (I 'm wearing, he/she's wearing). Preguntas e respostas sobre a vestimenta (What's she/he wearing?, Who's wearing (shoes)?). Expresión de desexos (I want to (make a cake)). Preguntas sobre o desexo (Do you want to (play basketball?)). Expresión de instrucións (Touch your (legs), listen, please...). Realización de preguntas e respostas (What's this?, It's...). Preguntas e respostas sobre petición e axuda (Can I have (pasta), please?).		PLEB5.10. Comprende e usa adecuadamente o vocabulario básico necesario para participar nas interaccións de aula, ler textos sinxelos adecuados á súa idade e escribir con léxico traballado previamente de forma oral.	- CCL - CAA

ÁREA	PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B5.4. Léxico oral de alta frecuencia (recepción e produción) relativo a posesións persoais, a cores, números ata o 100, preposicións, días da semana, roupa, materiais e escolares, roupa, adxectivos para describir persoas, partes do corpo e a cara, deportes, equipamento deportivo, actividades ao aire libre, comida, moedas, estado e sentimentos, tempo atmosférico, días da semana, meses, accións, materiais, animais salvaxes, partes do corpo e da cara, e partes da casa.		PLEB5.11. Participa de forma activa, cooperadora e respectuosa en intercambios lingüísticos en situacións rutineiras reais ou simuladas a través de respostas verbais e non verbais.	- CCL - CSC
			PLEB5.12. Valora a realidade plurilingüe da súa propia contorna.	CSC
			PLEB5.13. Aмосa interese por coñecer persoas que falan outras linguas e teñen outras culturas.	CSC
			PLEB5.15. Relaciona elementos socioculturais estranxeiros cos propios para avanzar no desenvolvemento dunha conciencia intercultural.	CSC

CURRÍCULUM

EF

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas específicas

Área de Educación física

A área de Educación física ten como finalidade principal a competencia motriz dos alumnos e das alumnas, entendida como un conxunto de coñecementos, procedementos, actitudes e sentimentos que interveñen nas múltiples interaccións que realiza un individuo no seu medio e cos demais e que permite que o alumnado supere os diferentes problemas motrices propostos tanto nas sesións de Educación física como na súa vida cotiá; sempre de forma coherente e en concordancia ao nivel de desenvolvemento psicomotor, prestando especial sensibilidade á atención a diversidade nas aulas, utilizando estratexias inclusivas e sempre buscando a integración dos coñecementos, os procedementos, as actitudes e os sentimentos vinculados á conduta motora fundamentalmente. A competencia motriz, que non está recollida como unha das competencias clave, é fundamental para o desenvolvemento destas, especialmente as Competencias Social e Cívica, Aprender a Aprender, Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor, Conciencia e Expresións Culturais e Matemática e Científico Tecnolóxica e, en menor medida, a Competencia en Comunicación Lingüística e a Competencia Dixital.

Na educación primaria, o alumnado explorará o seu potencial motor á vez que desenvolve todas as súas capacidades motrices. Isto implica mobilizar toda unha serie de habilidades motrices, actitudes e valores en relación co corpo, en diversas situacións de ensino-aprendizaxe, nas que a experiencia individual e colectiva permitan adaptar a conduta motriz a diferentes contornas.

Nesta etapa, as competencias adquiridas deben permitir comprender o seu corpo, as súas posibilidades e desenvolver as habilidades motrices básicas con complexidade crecente a medida que se progresa nos sucesivos cursos. As propias actividades axudarán ademais a desenvolver a relación cos demais, o respecto, a atención especial á igualdade de xénero, entendendo as diferenzas en canto as capacidades psicofísicas entre as nenas e os nenos, os condicionantes dos estereotipos sociais, a colaboración, o traballo en equipo, o xogo limpo, a resolución de conflitos, o recoñecemento do esforzo para lograr metas, a aceptación de regras establecidas e o desenvolvemento da iniciativa individual.

A Educación física ao longo da educación primaria ten no xogo o máis importante recurso como situación de aprendizaxe e ferramenta didáctica polo seu carácter motivador. Debemos destacar os xogos tradicionais galegos que xunto coas danzas e bailes propias de Galicia, supoñen un elemento importante de transmisión do noso patrimonio artístico e cultural ademais de fomentar as relacións interxeracionais.

A proposta curricular de Educación física permitirá organizar as aprendizaxes dos alumnos e as alumnas ao longo do paso polo sistema educativo, tendo en conta o seu nivel madurativo, a lóxica interna das diversas actividades e aqueles elementos que afectan de maneira transversal a todos os bloques como son as capacidades físicas e coordinativas, os valores sociais e individuais e a educación para a saúde.

As propostas didácticas deben incorporar a reflexión e a análise do que acontece e a creación de estratexias para facilitar a transferencia de coñecementos a outras situacións.

O traballo por competencias integra un coñecemento de base conceptual, outro relativo ás destrezas e, por último, un con gran influencia social e cultural, que implica un conxunto de valores e actitudes.

Para facilitar a concreción curricular de Educación física establécense trece criterios de avaliación que se concretizan nos estándares de aprendizaxe avaliábeis. Estes permitirán definir os resultados da aprendizaxe, e concretarán mediante accións o que alumnado debe saber e saber facer na área de Educación física. Estes estándares están graduados e secuenciados ao longo da etapa e, unha vez finalizada esta, deberán estar todos acadados e consolidados.

Os contidos están distribuídos en seis grandes bloques:

Bloque 1. Contidos comúns.

Bloque 2. O corpo: imaxe e percepción.

Bloque 3. Habilidades motrices.

Bloque 4. Actividades físicas artístico expresivas.

Bloque 5. Actividade física e saúde.

Bloque 6. Os xogos e as actividades deportivas.

Esta agrupación non determina métodos concretos, responde a unha forma de organizar os contidos que deben ser abordados dun xeito enlazado atendendo á configuración cíclica do ensino da área, construíndo uns contidos sobre os outros, como unha estrutura de relacións observables de forma que se facilite a súa comprensión e aplicación en contextos cada vez máis enriquecedores e complexos. Tampouco implica unha organización pechada, pola contra, permitirá organizar de diferentes maneiras os contidos, adoptando a metodoloxía máis axeitada ás características destes e do grupo de alumnos e alumnas.

Os contidos do bloque común, pola súa natureza transversal, traballaranse ao longo do curso en combinación cos contidos do resto dos bloques dado que trata aspectos como: os valores que teñen por referente o corpo, o movemento e á relación coa contorna, a educación viaria, a resolución de conflitos mediante o diálogo e aceptación das regras establecidas, o desenvolvemento da iniciativa individual e de hábitos de esforzo, as actitudes, a confianza, o uso adecuado dos materiais e espazos e a integración das Tecnoloxías da Información e Comunicación.

Como consecuencia de todo o anterior, establécense unha serie de orientacións metodolóxicas para a área que favorecerán un enfoque competencial, así como a consecución, consolidación e integración dos diferentes estándares por parte do alumnado:

A Educación física nesta etapa terá un carácter eminentemente global e lúdico, ata o punto de converter o xogo no contexto ideal para a maioría das aprendizaxes.

A selección dos contidos e as metodoloxías activas e contextualizadas deben asegurar o desenvolvemento das competencias clave ao longo de toda a etapa.

As estruturas de aprendizaxe cooperativo posibilitarán a resolución conxunta das tarefas e dos problemas, e potenciarán a inclusión do alumnado.

O profesorado debe implicarse na elaboración e deseño de diferentes tipos de materiais, adaptados aos distintos niveis e aos diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe dos alumnos e alumnas, co obxecto de atender á diversidade na aula e personalizar os procesos de construción das aprendizaxes. Débese potenciar o uso dunha variedade de materiais e recursos, considerando especialmente a integración das Tecnoloxías da Información e a Comunicación.

Favoreceranse metodoloxías que teñan a súa base no descubrimento guiado, a resolución de problemas, o traballo por retos ou a cooperación.

Deberá buscarse a implicación das familias como un factor clave para facer dos nosos alumnos e alumnas suxeitos activos na xestión da súa saúde e na adquisición de hábitos de vida saudable.

Finalmente, é necesaria unha axeitada coordinación entre o persoal docente sobre as estratexias metodolóxicas e didácticas que se utilicen. Os equipos educativos deben formular con criterios consensuados unha reflexión común e compartida sobre a eficacia das diferentes propostas metodolóxicas.

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE1. CONTIDOS COMÚNS EN EDUCACIÓN FÍSICA				
- a - c - d - k - m	- B1.1. Valoración e aceptación da propia realidade corporal e a dos e das demais. - B1.2. Aceptación e respecto cara ás normas, regras, estratexias e persoas que participan no xogo. Elaboración e cumprimento dun código de xogo limpo. - B1.3. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias da práctica da actividade física.	B1.1. Opinar tanto desde a perspectiva de participante como de espectador ou espectadora, ante as posibles situacións conflitivas xurdidas, participando en debates, e aceptando as opinións dos e das demais.	EFB1.1.1. Investiga, reflexiona e debate de forma guiada sobre distintos aspectos da moda e a imaxe corporal dos modelos publicitarios.	- CSC - CAA - CSIEE - CD
			EFB1.1.2. Explica aos seus compañeiros e ás súas compañeiras as características dun xogo practicado na clase.	- CCL - CAA - CSC - CSIEE
			EFB1.1.3. Mostra boa disposición para solucionar os conflitos de xeito razoable.	- CSC - CAA - CSIEE
			EFB1.1.4. Recoñece as condutas inapropiadas que se producen na práctica deportiva.	- CSC - CAA - CSIEE
i	- B1.4. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, relacionada coa área. - B1.5. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe.	B1.2. Buscar e presentar información e compartila, utilizando fontes de información determinadas e facendo uso das tecnoloxías da información e a comunicación como recurso de apoio á área.	EFB1.2.1. Utiliza as novas tecnoloxías para localizar a información que se lle solicita.	- CD - CAA - CSIEE
			EFB1.2.2. Presenta os seus traballos atendendo as pautas proporcionadas, con orde, estrutura e limpeza.	- CCL - CD - CAA,
			EFB1.2.3. Expón as súas ideas expresándose de forma correcta en diferentes situacións e respecta as opinións dos e das demais.	- CCL - CSC - CD

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ k ▪ l ▪ n	▪ B1.6. Implicación activa en actividades motrices diversas, recoñecendo e aceptando as diferenzas individuais no nivel de habilidade. ▪ B1.7. Uso correcto de materiais e espazos na práctica da Educación física. ▪ B1.8. O coidado do corpo e a consolidación de hábitos de hixiene corporal. ▪ B1.9. Adopción de condutas seguras ao actuar como peóns ou peoas nas saídas polo contorno do colexio.	▪ B1.3. Demostrar un comportamento persoal e social responsable, respectándose a un mesmo e aos outros e outras nas actividades físicas e nos xogos, aceptando as normas e regras establecidas e actuando con interese e iniciativa individual e traballo en equipo.	▪ EFB1.3.1. Demostra certa autonomía resolvendo problemas motores.	▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ EFB1.3.2. Coñece e respecta a normas de educación viaria en contornos habituais e non habituais.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ EFB1.3.3. Participa na recollida e organización de material utilizado nas clases.	▪ CSC
			▪ EFB1.3.4. Acepta formar parte do grupo que lle corresponda e o resultado das competicións con deportividade.	▪ CSC, CAA
			▪ EFB1.3.5. Incorpora nas súas rutinas o coidado e hixiene do corpo.	▪ CSC, CSIEE, CAA
BLOQUE 2. O CORPO: IMAXE E PERCEPCIÓN				
▪ b ▪ k ▪ m	▪ B2.1. Valoración e aceptación da propia realidade corporal e a dos e das demais mostrando una actitude crítica cara ao modelo estético-corporal socialmente vixente. ▪ B2.2. Seguridade, confianza nun mesmo ou nunha mesma e nos demais. ▪ B2.3. Autonomía persoal: autestima, expectativas realistas de éxito.	▪ B2.1. Aceptar e respectar a propia realidade corporal e a dos e das demais.	▪ EFB2.1.1. Respecta a diversidade de realidades corporais e de niveis de competencia motriz entre os nenos e nenas da clase.	▪ CSC ▪ CAA
	▪ B2.4. Descubrimento dos elementos orgánico-funcionais relacionados co movemento: circulación, respiración, locomoción (principais músculos e articulacións).	▪ B2.2. Coñecer a estrutura e funcionamento do corpo para adaptar o movemento ás circunstancias e condicións de cada situación, sendo capaz de representar mentalmente o seu corpo na organización das accións	▪ EFB2.2.1. Recoñece os dous tipos de respiración.	▪ CAA ▪ CSC

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	- B2.5. Control do ritmo respiratorio en diferentes actividades. Toma de conciencia e inicio do control dos diferentes tipos de respiración. - B2.6. Equilibrio estático e dinámico sobre superficies estables e inestables e alturas variables. - B2.7. Organización espacial (organización dos elementos no espazo, apreciación de distancias, traxectorias, orientación, lonxitude). Organización temporal (duración, sucesión, ritmo). Organización espazo-temporal velocidade, previsión do movemento). - B2.8. Consolidación da lateralidade e a súa proxección no espazo, con recoñecemento da esquerda e dereita dos e das demais.	motrices.	- EFB2.2.2. Mantense en equilibrio sobre distintas bases de sustentación en diferentes posturas e posicións, durante un tempo determinado. - EFB2.2.3. Coñece os músculos e articulacións principais que participan en movementos segmentarios básicos e no control postural. - EFB2.2.4. Colócase á esquerda-dereita de diferentes obxectos, persoas e espazos en movemento. - EFB2.2.5. Reacciona ante combinacións de estímulos visuais, auditivos e táctiles, dando respostas motrices axeitadas no tempo e no espazo.	- CSC - CAA - CMCCT - CAA - CSC - CSIEE - CAA - CSC - CSIEE
BLOQUE 3. HABILIDADES MOTRICES				
- b - j - k	- B3.1. Formas e posibilidades do movemento. Axuste e consolidación dos elementos fundamentais na execución das habilidades motrices básicas. - B3.2. Utilización eficaz e económica das habilidades motrices básicas en medios e situacións estables e coñecidas. - B3.3. Inicio na adaptación das habilidades básicas a situacións non habituais e contornos descoñecidos ou con incerteza, incidindo nos	B3.1. Resolver situacións motrices con diversidade de estímulos e condicionantes espazo-temporais, seleccionando e combinando as habilidades motrices básicas e adaptándoas ás condicións establecidas de forma eficaz.	- EFB3.1.1. Realiza desprazamentos en diferentes tipos de contornos intentando non perder o equilibrio nin a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais. - EFB3.1.2. Realiza a habilidade motriz básica do salto en diferentes tipos de contornos intentando non perder o equilibrio e a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais.	- CSC - CCEC - CAA - CSC - CCEE - CAA

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	mecanismos de decisión. ▪ B3.4. Mellora das capacidades físicas básicas de forma global e orientada á execución das habilidades motrices. ▪ B3.5. Disposición favorable a participar en actividades físicas diversas aceptando a existencia de diferenzas no nivel de habilidade.		▪ EFB3.1.3. Realiza as habilidades motrices básicas de manipulación de obxectos (lanzamento, recepción) en diferentes tipos de contornos intentando aplicar os xestos axeitados e utilizando os segmentos dominantes. ▪ EFB3.1.4. Realiza as habilidades motrices de xiro en diferentes tipos de contornos intentando non perder o equilibrio e a continuidade, e intentando axustar a súa realización aos parámetros espazo-temporais. ▪ EFB3.1.5. Mantén o equilibrio en diferentes posicións e superficies. ▪ EFB3.1.6. Realiza actividades físicas e xogos propostos no medio natural ou en contornos non habituais.	▪ CSC ▪ CCEE ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEE ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CAA
BLOQUE 4. ACTIVIDADES FÍSICAS ARTÍSTICO EXPRESIVAS				
▪ b ▪ d ▪ j ▪ k ▪ m ▪ o	▪ B4.1. O corpo e o movemento como instrumentos de expresión e comunicación. ▪ B4.2. Coñecemento e práctica de diversas manifestacións expresivas adaptadas ao ámbito escolar: mimo, dramatización, baile, expresión corporal. ▪ B4.3. Adecuación do movemento a estruturas espazo-temporais e execución de bailes e coreografías simples utilizando como base o folclore galego e outros bailes do mundo.	▪ B4.1. Utilizar os recursos expresivos do corpo e o movemento, de forma estética e creativa, comunicando sensacións, emocións e ideas.	▪ EFB4.1.1. Representa personaxes, situacións, sentimentos, utilizando os recursos expresivos do corpo, individualmente, en parellas ou en grupos. ▪ EFB4.1.2. Realiza movementos a partir de estímulos rítmicos ou musicais, individualmente e en parellas. ▪ EFB4.1.3. Coñece e practica bailes e danzas sinxelas representativas da cultura galega e doutras culturas, seguindo unha coreografía básica.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B4.4. Expresión de emocións e sentimentos a través do corpo, o xesto e o movemento. ▪ B4.5. Desinhibición e espontaneidade na práctica de danzas ou bailes, con independencia do nivel de habilidade mostrado. ▪ B4.6. Recreación de personaxes reais e ficticios e os seus contextos dramáticos.		▪ EFB4.1.4. Leva a cabo manifestacións artísticas sinxelas en interacción cos compañeiros e compañeiras.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ j ▪ k	▪ B4.7. Desenvolvemento das habilidades motrices básicas, participando en actividades artístico-expresivas. ▪ B4.8. Recoñecer e valorar a posibilidade de cambiar as montaxes ou coreografías de actividades artístico-expresivas (espazos, materiais, tempos...) para adaptalas ás necesidades do grupo.	▪ B4.2. Relacionar os conceptos específicos de Educación física e os introducidos noutras áreas coa práctica de actividades artístico-expresivas.	▪ EFB4.2.1. Comeza a recoñecer algunha capacidade física básica implicada nas actividades artísticas.	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA
			▪ EFB4.2.2. Coñece a importancia do desenvolvemento das capacidades físicas para a mellora das habilidades motrices implicadas nas actividades artístico-expresivas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
BLOQUE 5. ACTIVIDADE FÍSICA E SAÚDE				
▪ a ▪ b ▪ k	▪ B5.1. Consolidación de hábitos de hixiene corporal e adquisición de hábitos posturais e alimentarios saudables relacionados coa actividade física. ▪ B5.2. Recoñecemento dos beneficios da actividade física na saúde integral da persoa. ▪ B5.3. Práctica segura da actividade física recoñecendo a importancia do quecemento, a dosificación do esforzo, a volta á calma e a relaxación.	▪ B5.1. Recoñecer os efectos do exercicio físico, a hixiene, a alimentación e os hábitos posturais sobre a saúde e o benestar, manifestando unha actitude responsable cara a un mesmo ou mesma.	▪ EFB5.1.1. Mellora das capacidades físicas.	▪ CSIEE ▪ CAA
			▪ EFB5.1.2. Busca, de maneira guiada, información para comprender a importancia duns hábitos de alimentación correctos para a saúde.	▪ CSC ▪ CSIE ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EFB5.1.3. Coñece os efectos beneficiosos do exercicio físico para a saúde.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EFB5.1.4. Adopta hábitos posturais axeitados.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ EFB5.1.5. Realiza os quecementos de forma autónoma.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ k	▪ B5.4. Mellora da condición física orientada á saúde en función do desenvolvemento psicobiolóxico.	▪ B5.2. Mellorar o nivel das súas capacidades físicas, regulando e dosificando a intensidade e duración do esforzo, tendo en conta as súas posibilidades e a súa relación coa saúde.	▪ EFB5.2.1. Mellora o seu nivel de partida das capacidades físicas orientadas á saúde.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ EFB5.2.2. Identifica a frecuencia cardíaca en repouso e realizando actividade física.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ EFB5.2.3. Percibe diferentes niveis de intensidade e esforzo na estrutura da clase de Educación física.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
▪ k	▪ B5.5. Adopción das medidas básicas de seguridade na execución das actividades físicas e no uso de materiais e espazos. ▪ B5.6 Actitude favorable cara á actividade física con relación á saúde, manifestando comportamentos responsables, respectuosos e seguros cara a un mesmo e as demais persoas.	▪ B5.3. Identificar e interiorizar a importancia da prevención, a recuperación e as medidas de seguridade na realización da práctica da actividade física.	▪ EFB5.3.1. Ten en conta a seguridade na práctica da actividade física, realizando un quecemento guiado.	▪ CAA ▪ CSC

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 6. OS XOGOS E ACTIVIDADES DEPORTIVAS				
- a - b - k - m	- B6.1. Descubrimento e aplicación das estratexias básicas de xogo relacionadas coa cooperación, a oposición e a cooperación-oposición. - B6.2. Respecto cara ás persoas que participan no xogo e rexeitamento cara aos comportamentos antisociais. - B6.3. Comprensión, aceptación e cumprimento das normas de xogo.	B6.1. Resolver retos tácticos elementais propios do xogo e de actividades físicas, con ou sen oposición, aplicando principios e regras para resolver as situacións motrices, actuando de forma individual, coordinada e cooperativa e desempeñando as diferentes funcións implícitas en xogos e actividades	EFB6.1.1. Iníciase no uso dos recursos adecuados para resolver situacións básicas de táctica individual e colectiva en situacións motrices habituais.	- CSC - CAA
			EFB6.1.2. Utiliza as habilidades motrices básicas en distintos xogos e actividades físicas.	- CAA - CSIEE - CSC
- d - k - m - o	- B6.4. O xogo e o deporte como elementos da realidade social. Coñecemento e práctica de xogos tradicionais de Galicia. - B6.5. Achegamento ao xogo doutras comunidades e países dos seus compañeiros e compañeiras da clase.	B6.2. Coñecer a diversidade de actividades físicas, lúdicas e deportivas, en especial as de Galicia.	EFB6.2.1. Recoñece as diferenzas e características básicas dos xogos populares, deportes colectivos, deportes individuais e actividades na natureza.	- CCEE - CAA - CSC
			EFB6.2.2. Recoñece xogos e deportes tradicionais de Galicia.	- CCEC - CAA - CSC
			EFB6.2.3. Realiza distintos xogos e deportes tradicionais de Galicia seguindo as regras básicas.	- CSC - CAA
- a - b - k	- B6.6. Aplicación das habilidades básicas en situacións de xogo. - B6.7 Participación en xogos de diferente tipoloxía e iniciación á práctica de actividades deportivas a través de xogos predeportivos e o deporte adaptado.	B6.3 Relacionar os conceptos específicos de Educación física e os introducidos noutras áreas coa práctica de actividades físico-deportivas.	EFB6.3.1. Comeza a recoñecer algunha capacidade física básica implicada nos xogos e actividades deportivas.	- CSC - CAA
			EFB6.3.2. Distingue en xogos e deportes individuais e colectivos estratexias de cooperación e de oposición.	- CAA - CSC
- k - l - n	B6.8. Iniciación á orientación deportiva mediante propostas lúdicas (ximnasio, patio, parque).		EFB6.4.1. Faise responsable da eliminación dos residuos que se xeran nas actividades no medio natural.	- CSC - CAA

ÁREA	EDUCACIÓN FÍSICA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
o	- B6.9. Práctica e gozo de actividades motrices lúdicas relacionadas coa natureza (xogos de campo, de exploración, de aventura, marcha, escalada...). - B6.10. Coñecemento e coidado da contorno natural.	B6.4. Manifestar respecto cara ao contorno e o medio natural nos xogos e actividades ao aire libre, identificando e realizando accións concretas dirixidas á súa preservación.	EFB6.4.2. Utiliza os espazos naturais, respectando a flora e a fauna do lugar.	- CSC - CAA

CURRÍCULUM

VSC

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas específicas

Área de Valores sociais e cívicos

Os Valores sociais e cívicos resultan fundamentais na nosa sociedade, para que as persoas poidan exercer a cidadanía democrática e participar plenamente na vida cívica e social. De aí a importancia de que a educación facilite a construción da identidade individual e potencie relacións interpersoais enriquecedoras para fortalecer a convivencia, consonte valores cívicos socialmente recoñecidos.

A área Valores sociais e cívicos axuda, en gran medida, a garantir o dereito universal dos nenos e das nenas a recibir unha educación que lles permita desenvolverse plenamente nas súas posibilidades, formarse no respecto dos dereitos humanos e as liberdades fundamentais e prepararse para asumir unha vida responsable nunha sociedade libre e tolerante coas diferenzas.

Así mesmo, reforza a preparación das persoas para actuar como cidadanía participativa e implicada na mellora da cohesión, a defensa e o desenvolvemento da sociedade democrática. Esta formación inclúe a adquisición de competencias sociais e cívicas –persoais, interpersoais e interculturais– para participar dunha maneira eficaz e construtiva en sociedades cada vez máis diversificadas.

A proposta desta área, formar ás persoas desde o inicio da educación primaria na reflexión e a vivencia de valores, responde á preocupación por mellorar a calidade da educación de todo o alumnado, fomentando o desenvolvemento de procesos educativos que potencien a participación individual para lograr fins colectivos. Deste xeito, enriquecéanse as experiencias sociais dos alumnos e das alumnas, tendo en conta que viven en sociedade mentres se forman e que as vivencias compartidas na escola enriquecen as súas aprendizaxes.

A área incita á reflexión e propón aprendizaxes relativas á dignidade persoal, ao respecto aos demais e aos valores sociais na convivencia. En primeiro lugar, o propósito é que cada alumno e cada alumna adquira as competencias necesarias para construír un autoconcepto axustado e unha boa autoestima, para tomar iniciativas responsables e vivir con dignidade. Unha vez elaborada a súa identidade persoal, o neno e a nena están preparados para recoñecer o outro ou outra. Por iso, indúcese á empatía, ao respecto e á tolerancia das outras persoas e propóñense elementos relacionados coas habilidades necesarias para relacionarse e actuar de acordo cos dereitos e deberes humanos fundamentais.

Unha vez que as persoas somos quen de coñecernos e aceptarnos á vez que comprendemos e respectamos os demais, podemos asumir a complexidade da convivencia social. Neste momento, estímúlanse actitudes que propician a interdependencia positiva, a cooperación e a solidariedade de acordo cos valores, dereitos e deberes do Estatuto de Autonomía de Galicia e da Constitución Española.

Neste sentido, favorécese a comprensión dos principios de xustiza, liberdade e seguridade, sobre os que se asenta a garantía da convivencia democrática, a promoción do progreso da cultura e da economía, así como o establecemento e a colaboración no fortalecemento dunhas relacións pacíficas e de eficaz cooperación entre todos os pobos da terra.

Desta maneira oriéntase aos alumnos e ás alumnas para comprender a realidade social, resolver conflitos de forma reflexiva, dialogar para mellorar, respectar os valores universais, crear un sistema de valores propios e participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática.

Valores sociais e cívicos contribúe a que o alumnado mellore a súa competencia para aprender e ter iniciativa, estimulando a motivación, o esforzo e as capacidades de reflexión, síntese e estruturación. Axúdaos a enfrontarse aos problemas, experimentar e realizar proxectos en equipo, traballar de forma independente, tomar decisións e xerar alternativas persoais.

A metodoloxía na aula debe fundamentarse na relación entre o progreso persoal e o académico, porque equilibrio afectivo e aprendizaxe van unidos e fortalécense mutuamente.

O ensino da área require que o profesorado estimule a axuda mutua e o traballo cooperativo, co que a través da comunicación oral, o diálogo e a interacción entre o alumnado se contribuirá a desenvolver a competencia para participar activamente nun equipo, a análise e a reorganización das propias ideas, o respecto crítico a outros puntos de vista, o recoñecemento dos propios valores e limitacións, a adaptación ás necesidades colectivas e a solidariedade, a asunción de responsabilidades e o respecto ás normas acordadas.

Debe potenciar, ademais, o desenvolvemento de competencias que lles permitan aos alumnos e as alumnas considerarse valiosos e valiosas e axudar ás demais persoas, á vez que se senten recoñecidos e recoñecidas e se mostran receptivos e receptivas para recibir axuda na resolución de problemas.

Para facilitar a concreción curricular establécense tres bloques de contidos. Non obstante, deben entenderse como un conxunto e desenvolverse de forma global tendo en conta as conexións internas tanto a nivel de curso como ao longo da etapa.

As propostas metodolóxicas son decisivas para favorecer que se integren na súa vida cotiá o coñecemento de principios, valores e estratexias de regulación emocional, contribuindo así á súa incorporación á vida adulta de maneira satisfactoria, desenvolvendo a capacidade de asumir os seus deberes e defender os seus dereitos, exercer a cidadanía activa e desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Polo tanto, necesariamente, haberá que partir das experiencias, problemas e intereses do alumnado —xa que todo o traballado nesta área ten un compoñente vivencial— para propiciar o pensamento en perspectiva e a implicación emocional. Cumprirá deseñar tarefas e/ou proxectos de traballo en contextos auténticos que permitan levar a cabo estas vivencias e que potencien que cada rapaz e cada rapaza teñan os seus tempos e os seus espazos de protagonismo e o recoñecemento da súa valía persoal e das súas contribucións aos diferentes grupos nos que desenvolven a actividade. De aí a importancia de propoñer o traballo cooperativo para a realización das tarefas, que lles permite ás alumnas e aos alumnos a análise, a expresión e a interpretación de pensamentos, sentimentos e feitos en distintos contextos sociais e culturais, así como o uso da linguaxe para regular a conduta e relacionarse cos demais.

Finalmente, mediante a toma de decisións baseadas en xuízos morais e a resolución de problemas e conflitos en colaboración, contribúese á adquisición das competencias necesarias para seguir diversos procesos de pensamento, utilizar o razoamento lóxico e analizar e axuizar criticamente os problemas sociais e históricos.

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA				
- m - k	- B1.1. O autocoñecemento. Identificación das características persoais e dos trazos de identidade, as propias capacidades e necesidades. - B1.2. Habilidades comunicativas. Expresión de vivencias e sentimentos de forma construtiva.	B1.1. Crear unha imaxe positiva dun mesmo/a tomando decisións meditadas e responsables, baseadas nun bo autoconceito.	VSCB1.1.1. Reflexiona sobre os trazos característicos da súa personalidade e verbaliza as conclusións.	- CSC - CSIEE
			VSCB1.1.2. Expresa a percepción da súa propia identidade, integrando a representación que fai dun mesmo ou dela mesma e a imaxe que expresan os demais.	- CSC - CCL
m	B1.3. O autoconceito. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.	B1.2. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal	VSCB1.2.1. Razona o sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	- CSC - CCL - CSIEE
- a - m	- B1.4. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas e consecuencias. Asociación pensamento-emoción. - B1.5. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.	B1.3. Estructurar un pensamento efectivo empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.3.1 Aplica o autocontrol á toma de decisión.	- CSC - CSIEE
			VSCB1.3.2. Realiza un adecuado recoñecemento e identificación das súas emocións e das demais persoas.	- CSC - CSIEE
			VSCB1.3.3. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	- CSC - CSIEE - CCL
- b - m	B1.6. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora.	B1.4. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.4.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo para a consecución de obxectivos.	- CSC - CSIEE
			VSCB1.4.2. Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.	- CSC - CSIEE

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			VSCB1.4.3. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas con axuda dunha persoa adulta.	- CSC - CAA - CSIEE
m	B1.7. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.	B1.5. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.5.1. Emprega algunha estratexia para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	- CSC - CSIEE
a	B1.8. A iniciativa persoal. As accións creativas. A consecución de logros.	B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	- VSCB1.6.1. Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación. - VSCB1.6.2. Define e formula claramente problemas de convivencia.	- CSIEE - CSC - CSC - CCL
b	B1.9. A responsabilidade. Causas e consecuencias das accións propias. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais. A asunción dos propios actos.	B1.7. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	- VSCB1.7.1. Reflexiona, respondendo a preguntas, as consecuencias das súas accións. - VSCB1.7.2. Desenvolve actitudes de respecto cara aos demais en situacións formais e informais da interacción social.	- CSC - CCL - CSIEE - CSC - CSIEE
BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS				
m	B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.	B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	- VSCB2.1.1. Expresar con claridade opinións, sentimentos e emocións. - VSCB2.1.2. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos.	- CCL - CSC - CSIEE - CCL - CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais.	- CCL - CAA - CSIEE
			VSCB2.1.4. Expón respectuosamente os argumentos.	- CCL - CSC
- b - m - e	B2.2. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar.	B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.2.1. Escoita exposicións orais e entende a comunicación desde o punto de vista da persoa que fala.	- CSC - CCL
			VSCB2.2.2. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.	- CAA - CSIEE - CSC - CCL
- c - m - e	B2.3. A comunicación expresiva. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación.	- CCL - CSC
			VSCB2.3.2. Aмосa interese polos seus interlocutores.	- CCL - CSC
- e - m	B2.4. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.4. Empregar a aserción.	VSCB2.4.1. Expresa abertamente as propias ideas.	- CCL - CSC - CSIEE
			VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.	- CCL - CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
m	B2.5. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.	B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.5.1 Relaciona, con axuda dunha persoa adulta, diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	- CCL - CSC - CAA
- c - m	B2.6.A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.6. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.6.1. Emprega diferentes habilidades sociais básicas.	CSC
			VSCB2.6.2. Participa activamente en actividades que contribúen á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.	- CSC - CSIEE
a	B2.7. O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado.	B2.7. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	VSCB2.7.1. Respecta e acepta as diferenzas individuais.	CSC
			VSCB2.7.2. Recoñece, e identifica as calidades doutras persoas.	CSC
- c - m	B2.8. As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo.	B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo, amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.	- CSC - CSIEE
			VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	- CSC - CSIEE
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
- b - m	B3.1 Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión destes. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos.	B3.1 Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1 Establece relacións de confianza cos iguais e coas persoas adultas.	- CSC - CSIEE
			VSCB3.1.2 Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	- CSC - CSIEE

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			VSCB3.1.3 Pon de manifesto unha actitude aberta cara ás demais persoas compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	- CSC - CSIEE
b	- B3.2 A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos. - B3.3. Estruturas e técnicas da aprendizaxe cooperativa.	B3.2 Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1 Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	- CAA - CSIEE - CSC
			VSCB3.2.2. Practica as estratexias de axuda entre iguais.	- CAA - CSIEE - CSC
			VSCB3.2.3. Practica as estratexias de axuda entre iguais	- CAA - CSIEE - CSC
			VSCB3.2.4. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	CSC
			VSCB3.2.5. Emprega destrezas de interdependencia positiva.	- CSC - CSIEE - CAA
a	B3.4. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social.	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa, empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Participa na elaboración das normas da aula.	- CSC - CSIEE
			VSCB3.3.2. Respecta as normas do centro escolar.	CSC
- c - m	B3.5. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. A	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos, coa axuda dunha persoa adulta, de modo construtivo.	- CSC - CSIEE

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	transformación do conflito en oportunidade.	empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	- VSCB3.4.2. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais. - VSCB3.4.3. Analiza as emocións e sentimentos das partes en conflito.	- CCL - CSC - CSC - CSIEE
a	B3.6. Identificación, recoñecemento e valoración dos dereitos de todos os nenos e de todas as nenas do mundo recoñecidos nas declaracións universais, no Estatuto de autonomía de Galicia e na Constitución española.	B3.5. Comprender a importancia dos dereitos da infancia valorando as condutas que os protexen.	VSCB3.5.1.Expón os dereitos básicos da infancia.	- CSC - CCL
- d - m	B3.7. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.	B3.6. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade de homes e mulleres.	- VSCB3.6.1. Colabora con persoas do outro sexo en diferentes situacións escolares. - VSCB3.6.2. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.	- CSC - CSIEE - CSC - CSIEE
n	- B3.8. A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico. - B3.9. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.	B3.7. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	- VSCB3.7.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria. - VSCB3.7.2 Expón as causas de diferentes accidentes de tráfico - VSCB3.7.3.Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	- CSC - CSIEE - CSC - CCL - CSC - CCL - CMCT - CD

CURRÍCULUM

EA

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas específicas

Área de Educación Artística

Á hora de abordar a Educación artística, que nesta etapa engloba a Educación musical e a Educación plástica, teremos en conta que as diferentes manifestacións artísticas teñen unha presenza constante no contorno e na vida das persoas formando parte de múltiples aspectos da súa socialización e da súa comunicación.

A Educación artística é de especial importancia, xa que o tratamento da información visual e musical na vida cotiá xera e precisa capacidades de pensamento crítico. A educación artística posibilita o desenvolvemento da creatividade, da imaxinación, da autonomía, a percepción, a motricidade, a sensibilidade estética, a expresión persoal, a capacidade comunicativa e a socialización etc., e todas elas están relacionadas co obxectivo de axudar a filtrar os nosos encontros cos produtos visuais e musicais.

Por outra banda, é de grande relevancia ensinar ao alumnado a interpretación e a análise crítica, para o facer consciente de que todas as formas de arte son expresión de ideas, sentimentos, crenzas e actitudes da persoa que, ademais de seren reveladoras da súa identidade, son un axente reconfigurador.

Nesta etapa, a área artística sitúase nun lugar privilexiado para a transversalidade, para a conexión natural con outras áreas do currículo, colaborando nunha comprensión da realidade e nunha satisfacción maiores. Permite, ademais, achegarse á mirada das demais persoas, á diversidade de maneiras de experimentar o mundo, que se manifestaron e se manifestan nos produtos da cultura musical e visual.

Xunto coa dimensión reflexiva darémoslle importancia tamén á produción de obras ou traballos por parte do alumnado, feito no que se centran algúns dos estándares deste currículo, xa que entendemos que o seu tratamento competencial só se pode desenvolver tendo como obxectivo que o alumnado sexa protagonista final dos produtos de aprendizaxe.

Xa que logo, para desenvolver este currículo tivemos en conta a total integración nel da aprendizaxe por competencias, de xeito que o profesorado poida utilizar este documento como guía e base da adquisición de competencias do seu alumnado, obxectivo primordial deste enfoque.

Para isto, é imprescindible que o proceso de ensino e aprendizaxe parta dunha planificación rigorosa, elixindo métodos didácticos que se axusten ao nivel inicial do alumno ou da alumna e ás súas condicións socioculturais. Estes métodos deben partir da perspectiva do persoal docente como orientador, promotor e facilitador do desenvolvemento competencial no alumnado, enfocándose á realización de tarefas ou situacións-problema, propostas cun obxectivo concreto, que o alumno ou a alumna deben resolver.

Así mesmo, deben ter en conta a atención á diversidade e o respecto polos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo.

A aprendizaxe por competencias na que se basea o currículo require metodoloxías activas e contextualizadas, e propónse, por isto, introducir estratexias interactivas, proxectos colaborativos co uso das novas tecnoloxías e facendo fincapé na creación de produtos reais que teñan efecto na comunidade educativa.

Faise necesaria unha implicación do profesorado na creación de materiais adecuados a estes modelos de aprendizaxe, así como un compromiso co desenvolvemento destas metodoloxías na aula, feito que leva consigo un importante nivel de coordinación de todos os membros da comunidade educativa -en particular as familias-, unha reflexión e a avaliación dos resultados, para definir melloras posteriores.

Por último, para facilitar a concreción curricular tanto na área de Música como na de Educación plástica establécense tres bloques de contidos. Non obstante, deben entenderse como un conxunto e desenvolverse de forma global, tendo en conta as conexións internas tanto con respecto ao curso como ao longo da etapa.

Educación plástica

Bloque 1. Educación audiovisual. Está dedicado ao estudo da imaxe en todas as súas manifestacións, tanto visual como audiovisual. Neste bloque ten moita importancia a contribución que fan as tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) ao mundo da imaxe.

Bloque 2. Expresión artística. Este bloque recolle a exploración dos elementos propios da linguaxe plástica e visual, así como o tratamento dos materiais. Abrangue tamén as posibilidades para expresar o sentido e o percibido con creacións artísticas propias, despois da planificación.

Bloque 3. Debuxo xeométrico. Atopamos aquí un desenvolvemento gráfico dos coñecementos adquiridos na área de matemáticas, no epígrafe de xeometría, polo que a competencia matemática e científico-tecnolóxica estará moi presente.

Educación musical

Bloque 1. A escoita. Procúrase que o alumnado tome conciencia dos sons que do seu ámbito, así como das posibilidades sonoras dos materiais e dos obxectos do seu contexto. Faise fincapé na audición activa de manifestacións musicais de distintas orixes e no respecto no proceso da audición.

Bloque 2. A interpretación musical. O alumnado é protagonista absoluto neste bloque, cuxo obxectivo é a creación de produtos musicais de diferentes estilos, usando diversas técnicas compositivas e con finalidades distintas. Centrémonos tamén en que o alumnado valore o traballo colaborativo, o respecto cara ás demais persoas e a avaliación con intención de mellorar.

Bloque 3. A música, o movemento e a danza. Este derradeiro bloque está destinado ao desenvolvemento da expresividade e a creatividade do alumnado desde o coñecemento e a práctica da danza. Comézase pola coordinación motriz e a conciencia do desprazamento no espazo, e chégase finalmente ao nivel de creación e expresión de sentimentos co movemento.

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. EDUCACIÓN AUDIOVISUAL				
▪ e ▪ j	▪ B1.1. Establecemento de protocolos de actuación na observación das obras artísticas. ▪ B1.2. Valoración do coñecemento de diferentes códigos artísticos como medio de expresión de ideas.	▪ B1.1 Describir as características dos elementos presentes no contexto e as sensacións que as obras artísticas provocan.	▪ EPB1.1.1 Establece unha orde ou pautas para seguir no procedemento de observación dos elementos do contexto, e na súa comunicación oral ou escrita.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ EPB1.1.2. Describe as características dos feitos artísticos e as sensacións que as obras provocan. e expresa as súas apreciacións persoais cun criterio artístico.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ EPB1.1.3. Identifica e coñece os termos propios da linguaxe plástica.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ e ▪ j	▪ B1.3. Interpretación e valoración da información que proporcionan as imaxes no contexto social e comunicación das apreciacións obtidas. ▪ B1.4. Indagación sobre diferentes maneiras de representar o espazo.	▪ B1.2. Interpretar o contido das imaxes e representacións do espazo presentes no contexto, con identificación das posicións dos elementos plásticos no espazo.	▪ EPB1.2.1. Interpreta e valora a información que ofrecen as imaxes no contexto social e comunica as sensacións, elaborando informacións básicas.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ EPB1.2.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta as técnicas espaciais.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ j ▪ b	▪ B1.5. Observación dos materiais empregados nas obras plásticas. ▪ B1.6. Exploración de calidades dos materiais (transparencia, rugosidade, lixeireza etc.) e tratamento convencional e sinxelo de texturas, formas e cores sobre diferentes soportes.	▪ B1.3. Clasificar texturas, formas e cores atendendo a distintos criterios.	▪ EPB1.3.1. Clasifica texturas e tonalidades de formas naturais e artificiais exploradas desde diferentes ángulos e posicións.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ EPB1.3.2. Clasifica texturas, formas e cores atendendo a criterios de similitude ou diferenza.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ EPB1.3.3. Diferencia e recoñece as diferentes texturas, liñas, formas e cores nas composicións artísticas.	▪ CCEC ▪ CCL

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j ▪ a ▪ b	▪ B1.7. Descrición de profesionais relacionados/as coas artes plásticas e visuais. ▪ B1.8. Procura de información sobre as manifestacións culturais e artísticas do contexto.	▪ B1.4. Identificar e valorar recoñecidos/as autores/as e as súas obras máis significativas, facendo fincapé na cultura propia.	▪ EPB1.4.1. Describe varias profesións relacionadas coas artes plásticas.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
			▪ EPB1.4.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da cultura propia e de outras, e sobre a súa obra.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA
			▪ EPB1.4.3. Amosa interese por coñecer formas de expresión de autores/as e a súa obra, empregando as tecnoloxías da información.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CD
			▪ EPB1.4.4. Relaciona artistas coas obras máis representativas.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
BLOQUE 2. EXPRESIÓN ARTÍSTICA				
▪ j ▪ b	▪ B2.1. Planificación e organización para axustar o proceso de creación individual e en grupo ás intencións previstas, seleccionando adecuadamente os materiais, os instrumentos e as técnicas. ▪ B2.2. Elaboración de imaxes usando técnicas e recursos diversos. ▪ B2.3. Construción de estruturas con volume.	▪ B2.1.Utilizar instrumentos, técnicas e materiais adecuados para alcanzar un produto artístico final.	▪ EPB2.1.1. Utiliza cores (primarias e mesturadas) e tonalidades cunha intención estética, manexando diferentes técnicas.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.2. Manexa lapis de cores, témperas, rotuladores, sombreamento, acuarelas etc.) para a composición de obras.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.3. Manexa material diverso nas producións plásticas, explorando diversas técnicas e actividades manipulativas.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.4. Practica o recorte e pega materiais de diferentes texturas.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.5. Completa figuras seguindo as liñas como guía.	▪ CCEC ▪ CAA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EPB2.1.6. Combina técnicas de picado, encartado e pegado.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.7. Utiliza a cuadrícula como referencia para copiar e representar modelos, de maneira proporcionada.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.8. Usa a técnica de colaxe con limpeza e precisión, manexando diferentes técnicas.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.9. Fai composicións correctamente a partir do eixe de simetría.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ EPB2.1.10. Crea imaxes tridimensionais co recorte e o pegado.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EPB2.1.11. Debuxa a figura humana, usando a cuadrícula para alcanzar as proporcións axeitadas.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ a ▪ j	▪ B2.4. Selección e uso responsable de materiais apropiados segundo as súas posibilidades plásticas e o fin para o que se previron. ▪ B2.5. Establecemento de protocolos de actuacións no proceso de creación individual e/ou colectiva.	▪ B2.2. Coidar o material e os espazos e utilízalos adecuadamente.	▪ EPB2.2.1. Coida e utiliza adecuadamente os recursos de traballo.	▪ CCEC ▪ CSC
▪ a ▪ c	▪ B2.6. Respecto polas normas e pola repartición de tarefas establecidas no grupo. ▪ B2.7. Respecto polas ideas e os traballos individuais.	▪ B2.3. Respetar e valorar o traballo individual e en grupo.	▪ EPB2.3.1. Leva a cabo proxectos en grupo respectando as ideas das demais persoas e colaborando coas tarefas que lle foran encomendadas.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j ▪ i	▪ B2.8. Utilización de recursos dixitais para a elaboración de producións artísticas. ▪ B2.9. Compilación de imaxes para complementar textos (carteis, anuncios, esquemas etc.).	▪ B2.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación para buscar material para as creacións propias ou colectivas.	▪ EPB2.4.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse sobre o seu contexto cultural e artístico.	▪ CCEC ▪ CD
			▪ EPB2.4.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para buscar material para as súas creacións artísticas.	▪ CCEC ▪ CD

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. ESCOITA				
▪ j ▪ d ▪ o	▪ B1.1. Audición activa dunha selección de pezas instrumentais e vocais de diferentes estilos e culturas, adaptadas á idade do alumnado. ▪ B1.2. Asistencia a algunha representación musical. ▪ B1.3. Interese polo repertorio tradicional de Galicia e das zonas de procedencia dos compañeiros e das compañeiras. ▪ B1.4. Audición de obras musicais de distintas características e procedencias. ▪ B1.5. Actitude atenta e silenciosa, e respecto polas normas de comportamento durante a audición de música e na asistencia a representacións.	▪ B1.1. Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades do son e coñecer exemplos de obras variadas da nosa e doutras culturas.	▪ EMB1.1.1. Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ EMB1.1.2. Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ EMB1.1.3. Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	▪ CSC
			▪ EMB1.1.4. Identifica manifestacións artísticas propias de Galicia.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ j	▪ B1.6. Recoñecemento de calidades dos sons: intensidade, duración, altura e timbre. ▪ B1.7. Acento e pulso.	▪ B1.2. Identificar e describir as características de elementos musicais e calidades dos sons do contexto.	▪ EMB1.2.1. Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ j	▪ B1.8. Elementos musicais. Tempo e matices: forte, piano e mezzoforte. ▪ B1.9. Identificación dos rexistros de voces graves e agudas, así coma das posibles agrupacións vocais e instrumentais (solista, dúo, trío e coro). ▪ B1.10. Compases binarios e ternarios.	▪ B1.3. Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen.	▪ EMB1.3.1. Distingue tipos de voces e instrumentos, e agrupacións instrumentais ou vocais.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EMB1.3.2. Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.	▪ CCEC ▪ CAA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j	▪ B1.11. Recoñecemento e identificación das partes dunha peza musical. Formas musicais binarias e ternarias.	▪ B1.4. Utilizar recursos gráficos durante a audición dunha peza musical.	▪ EMB1.4.1. Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EMB1.4.2. Identifica as partes dunha peza musical sinxela e presenta graficamente a súa estrutura.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EMB1.4.3. Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
BLOQUE 2. INTERPRETACIÓN MUSICAL				
▪ j ▪ b	▪ B2.1. Lectura e interpretación de pezas instrumentais e cancións sinxelas de maneira colectiva, con ou sen acompañamento, con distintos tipos de grafías. ▪ B2.2. Frauta doce: dixitación da escala de dó sen alteracións. ▪ B2.3. Iniciación aos instrumentos de placas Orff en acompañamentos de pezas sinxelas. ▪ B2.4. Rexistro da música creada na aula mediante gravacións para a súa escoita posterior e a súa valoración. ▪ B2.5. Dobre barra e DC. ▪ B2.6. Ditados rítmicos con grafías de negra, branca, redonda e corchea, e os seus silencios. ▪ B2.7. Ditados melódicos sinxelos.	▪ B2.1. Interpretar un repertorio básico de cancións e pezas instrumentais, en solitario ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical.	▪ EMB2.1.1. Utiliza de xeito correcto a linguaxe musical traballada para a interpretación de obras.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EMB2.1.2. Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EMB2.1.3. Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos con e sen acompañamento.	▪ CCEC ▪ CSC
			▪ EMB2.1.4. Toma conciencia dos erros cometidos e amosa interese por mellorar.	▪ CAA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ j ▪ b	▪ B2.8. Improvisación de esquemas rítmicos e melódicos sobre bases musicais dadas. ▪ B2.9. Creación guiada de pezas musicais sinxelas a partir de elementos dados.	▪ B2.2. Explorar estruturas musicais e seleccionar e combinar ideas musicais dentro de estruturas sinxelas entre varias dadas, co obxectivo de crear un produto musical propio individual ou grupal.	▪ EMB2.2.1. Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha serie de elementos dados previamente, coñecidos e/ou manexados.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE
			▪ EMB2.2.2. Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	▪ CSC
▪ j ▪ d	▪ B2.10. Recreación musical e sonorización dun texto oral ou escrito. ▪ B2.11. Sonorización de imaxes ou representacións dramáticas usando materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos. ▪ B2.12. Construción dun instrumento.	▪ B2.3. Explorar e utilizar as posibilidades sonoras e expresivas de diversos materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos.	▪ EMB2.3.1. Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos para crear pezas musicais sinxelas e para a sonorización de imaxes e representacións dramáticas.	▪ CAA ▪ CD ▪ CCEC
			▪ EMB2.3.2. Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.	▪ CCEC ▪ CAA
BLOQUE 3. MÚSICA, MOVEMENTO E DANZA				
▪ j	▪ B3.1. Recoñecemento do corpo como instrumento rítmico e de expresión corporal. ▪ B3.2. Creación de pequenas coreografías para obras musicais breves e de estrutura sinxela.	▪ B3.1. Adquirir capacidades expresivas e creativas que ofrecen a expresión corporal e a danza.	▪ EMB3.1.1. Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ EMB3.1.2. Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCCT
▪ j ▪ d ▪ o	▪ B3.3. Reprodución de xogos motores e secuencias de movementos fixados ou inventados, procurando unha progresiva coordinación individual e colectiva. ▪ B3.4. Iniciación á interpretación de danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	▪ B3.2. Interpretar un repertorio básico de danzas propias da cultura galega e doutras culturas.	▪ EMB3.2.1. Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.	▪ CCEC ▪ CSC
			▪ EMB3.2.2. Identifica, reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	▪ CCEC ▪ CSC

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	TERCEIRO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- a - j	- B2.4. Selección e uso responsable de materiais apropiados segundo as súas posibilidades plásticas e o fin para o que se previron. - B2.5. Establecemento de protocolos de actuacións no proceso de creación individual e/ou colectiva.	B2.2. Coidar o material e os espazos e utilízaos adecuadamente.	EPB2.2.1. Coida e utiliza adecuadamente os recursos de traballo.	- CCEC - CSC
- a - c	- B2.6. Respecto polas normas e pola repartición de tarefas establecidas no grupo. - B2.7. Respecto polas ideas e os traballos individuais.	B2.3. Respetar e valorar o traballo individual e en grupo.	EPB2.3.1. Leva a cabo proxectos en grupo respectando as ideas das demais persoas e colaborando coas tarefas que lle foran encomendadas.	- CSC - CCEC - CAA
- j - i	- B2.8. Utilización de recursos dixitais para a elaboración de producións artísticas. - B2.9. Compilación de imaxes para complementar textos (carteis, anuncios, esquemas etc.).	B2.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación para buscar material para as creacións propias ou colectivas.	EPB2.4.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse sobre o seu contexto cultural e artístico.	- CCEC - CD
			EPB2.4.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para buscar material para as súas creacións artísticas.	- CCEC - CD

CURRÍCULUM

LGL

TERCEIRO EDUCACIÓN PRIMARIA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Disciplinas de libre configuración autonómica

Área de Lingua galega e literatura

A lingua é un instrumento empregado constante e necesariamente na vida diaria tanto para entender como para producir mensaxes, nos intercambios comunicativos orais e escritos. Interactúase coa familia, coas amizades e con outras persoas (ámbito profesional) nas conversas diarias ou a través de cartas, correos electrónicos, mensaxes curtas, blogs...

Polo tanto, ter unha alta competencia lingüística e comunicativa permite que as persoas desenvolvan unha vida normal, que poidan interactuar con aquelas outras que pertencen ao seu contorno e que están próximas e tamén coas que están moi lonxe.

Ademais, a lingua está presente en calquera proceso de ensino-aprendizaxe. O alumnado emprega a lingua en calquera das súas clases no propio centro educativo, tanto para entender as instrucións e explicacións do profesorado e poder ser participe con el no proceso de descubrimento, como para poder xustificar e exemplificar a interiorización dos contidos.

Non obstante, máis alá do ámbito escolar e familiar, na sociedade actual a competencia comunicativa e lingüística é fundamental para poder vivir satisfactoriamente. Se desde sempre o dominio lingüístico foi elemental para poder desenvolverse na maioría dos aspectos da vida, agora, na sociedade da información é, se cabe, moito maior esta necesidade. Na era de internet e da abundancia de medios de comunicación, os cidadáns e cidadás deben estar preparados para entender e elaborar calquera tipo de mensaxe: interactuar correctamente coa persoa que os atende en calquera negocio ou entidade pública, escoitar e procesar as noticias da televisión, ler un xornal, escribir un correo electrónico ou participar nun blog.

Non se pode esquecer o valor que a literatura supón dentro do ensino desta área. A literatura é un produto de expresión artística que permite transmitir as necesidades e os pensamentos dunha persoa ou persoas nun determinado momento histórico. É, pois, unha disciplina moi relacionada coas Ciencias Sociais, a Música, a Arte... Pero, ademais, a literatura é un produto creado con palabras, coa lingua, coa fermosura e beleza dos elementos da linguaxe e, por iso, é enorme a vinculación entre ambas as disciplinas e xustifica que se dean a man no desenvolvemento desta área.

Unido a calquera lingua minorizada hai que ter en conta intereses próximos á sociolingüística, como a valoración dese sistema de expresión e a súa literatura, os textos elaborados nese código como representantes dunha cultura, na que creceron os nosos antepasados e moitos de nós e que cómpre coidar e cultivar. Xa que logo, aprender lingua é tamén apropiarse dos significados culturais que esta transmite e dos modos en que as persoas do contorno entenden e interpretan a realidade.

O currículo para a área de Lingua galega e literatura ten unha estrutura similar nos 6 cursos da educación primaria. Os contidos aparecen repartidos en bloques, o que non presupón que a actividade docente se deba corresponder a esta ordenación; ao contrario, débense producir múltiples conexións entre todos eles.

O bloque 1, Comunicación Oral: falar e escoitar, recolle diversos aspectos da lingua oral. O uso oral é obxecto de observación e de análise para recoñecer as normas que rexen o intercambio comunicativo, para observar as estratexias que usan as persoas falantes para se comunicar satisfactoriamente, así como aquelas que empregan para comprender mensaxes orais ou para producilas.

O bloque 2, Comunicación escrita: ler, recolle diversos aspectos da comprensión escrita. A lectura implicará dominar a descodificación do texto e achegarse a unha progresiva regulación de estratexias que permiten operar co significado do texto, establecendo relacións entre coñecementos previos e información nova. O alumnado debe ser quen de entender textos de diferente complexidade e xénero e extraer as ideas explícitas e implícitas no texto co fin de elaborar o seu propio pensamento crítico e creativo. Comprender un texto implica poñer en marcha unha serie de estratexias de lectura que deben practicarse na aula e proxectarse a todas as esferas da vida e a calquera tipo de lectura: ler para obter información, ler para aprender a propia lingua, ler por pracer.

O bloque 3, Comunicación escrita: escribir, potencia o uso persoal, autónomo e creativo da lingua escrita. Este uso da lingua implica o coñecemento das posibilidades que ofrece o código desde o punto de vista do léxico, da ortografía, da estrutura do discurso e da dimensión estética. A produción escrita significará buscar para cada situación o tipo de texto, adecuando, planificando e redactando, atendendo a aspectos diversos e revisando a escrita final. Nesta etapa consolidaranse o dominio de técnicas gráficas, a relación son-grafía, as normas ortográficas convencionais e a disposición do texto. O ensino do proceso de escritura pretende conseguir que o alumnado tome conciencia deste proceso como un procedemento estruturado en tres partes: planificación, redacción a partir de borradores e redacción e revisión do texto definitivo.

O bloque 4, Coñecemento da lingua, integra contidos relacionados co código e coa súa organización e responde á necesidade de reflexión sobre a propia lingua, coa finalidade de servir de base para o uso correcto da lingua, afastándose da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como fin en si mesmo. Os contidos estrutúranse arredor de catro eixes. O primeiro é a observación da palabra, o seu uso e os seus valores significativos e expresivos; o segundo aborda as relacións gramaticais que se establecen entre as palabras e os grupos de palabras dentro do texto; o terceiro afonda nos elementos que participan na confección dun discurso correcto; e o cuarto céntrase na valoración e coñecemento da lingua galega dentro do contexto plurilingüe.

O bloque 5, Educación literaria, asume o obxectivo de facer dos alumnos e das alumnas lectores competentes, implicados nun proceso de formación lectora que continúe ao longo de toda a vida. Para acadar este obxectivo é necesario alternar a lectura, comprensión e interpretación de obras literarias próximas aos seus gustos persoais e á súa madurez cognitiva coa de textos literarios e obras completas que acheguen o coñecemento básico sobre algunhas obras representativas tradicionais e actuais da nosa literatura.

Os tres primeiros bloques do currículo, a lingua oral e a escrita, desenvolveranse a través dun traballo sistemático que utilice unha ampla gama de situacións comunicativas, cotiás e funcionais. Na vida diaria da escola prodúcense moitas situacións de comunicación oral que se potenciarán e aproveitarán para acadar obxectivos de área; entre estas situacións están: as comunicacións para planificar; chegar a consenso; poñer en común; debater; tomar decisións sobre procesos que se van seguir; establecer responsabilidades; comunicar resultados; comparar; contrastar respostas, opinións e significados; xustificar e verbalizar estratexias; valorar tarefas; transmitir emocións e informacións; estruturar coñecemento; defender

argumentos e puntos de vista; preguntar... A práctica destas situacións colaborará no labor da lingua como vehículo e instrumento para a aprendizaxe das distintas áreas do currículo. Con todo, para acadar unha correcta competencia en comunicación lingüística, as prácticas orais deben formar parte da actividade cotiá da aula en todas as áreas do currículo.

O cuarto bloque, debe ser abordado na aula, de forma contextualizada, relacionado coa comprensión e produción de textos, froito da concepción do coñecemento da lingua como instrumento e non como fin en si mesmo. O quinto bloque pretende reforzar o bloque 2, engadindo o achegamento ao feito literario, para que o alumnado o recoñeza como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. Do mesmo xeito, complementa o bloque 3, motivando outro tipo de produción escrita que atenda especialmente a creatividade do alumnado.

O tratamento de todos estes contidos ten que ser abordado desde unha óptica competencial, valorando as relacións que cada un deles ten coas competencias clave, que aparecen especificadas, a partir dos estándares de aprendizaxe avaliábeis, neste currículo.

A avaliación terá que ser coherente coa diversidade de contidos traballados e, polo tanto, ter en conta os contidos abordados nos 5 bloques en que se estrutura este currículo. Do mesmo xeito, deberá ser unha avaliación competencial, que teña en conta a relación que se establece no currículo entre os estándares de aprendizaxe detallados en cada bloque, coas competencias clave.

Esta área de Lingua galega e literatura está estreitamente relacionada coa de lingua castelá e literatura. Ambas áreas teñen unha distribución de contidos similar en cada un dos cursos que conforman a educación primaria. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, polo que requiren dun tratamento e traballo específico, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade que presentan en ambas as áreas, precisan ser abordados de maneira parella. O profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de lingua galega e literatura e de lingua castelá e literatura, en cada curso da educación primaria, deberá organizar o seu labor para evitar a repetición de contidos teóricos cun tratamento similar. Serán os contidos do bloque 4 os que requiren unha maior distribución entre as dúas áreas, pero algúns dos tres primeiros bloques, que teñen que ver coas características da tipoloxía textual, coas normas básicas de presentación de traballos ou o uso da puntuación, tampouco deben ser abordados en ambas as áreas desde un punto de vista teórico. Do mesmo xeito, é preciso que o profesorado se decante polo uso da mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado. Todas estas medidas deberán ser contempladas na programación anual de cada área, para cada curso da educación primaria, onde tamén deberá mencionarse, se é preciso, a colaboración entre o profesorado para desenvolver determinadas actividades ou probas orais.

Do mesmo xeito, no centro teñen presenza lingua(s) estranxeira(s) que tamén son abordadas na aula desde un enfoque comunicativo. Na busca dun tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece no caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas linguas e o de lingua estranxeira, para evitar a repetición de contidos teóricos, na liña dos que se mencionaron para as linguas ambientais, e se unifique a terminoloxía, sempre que sexa preciso. Ademais, non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e a(s) ambiental(is). Polo tanto, na programación de todas as áreas

lingüísticas terán que terse en conta as iniciativas que promoven o tratamento integrado das linguas, así como a colaboración entre o profesorado antes detallada.

En definitiva, o currículo desta área persegue como obxectivo último crear cidadáns e cidadás conscientes e interesados no desenvolvemento e na mellora da súa competencia comunicativa e capaces de interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida.

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR				
- a - e	B1.1. Comprensión e valoración de textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, para obter información xeral, específica e relevante, sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e elaboración dun breve resumo.	B1.1. Comprender textos orais sinxelos dos medios de comunicación, extraendo o sentido global e información específica.	LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo dos medios de comunicación, extraendo o sentido global da mensaxe.	- CCL - CAA
			LGB1.1.2. Identifica <i>quen, que e onde</i> nunha noticia.	- CCL - CAA
			LGB1.1.3. Elabora un breve resumo, a partir de preguntas, dun texto oral sinxelo e valora os informativos da radio e da televisión como fonte de información.	- CCL - CSC
- b - e - i	B1.2. Uso de documentos impresos, dixitais e audiovisuais para obter, informacións relevantes para realizar tarefas de aprendizaxe.	B1.2. Utilizar os documentos audiovisuais como instrumento de aprendizaxe.	LGB1.2.1. Usa e manexa documentos impresos, audiovisuais e dixitais para obter a información máis importante e necesaria.	- CCL - CD - CAA - CSC
			LGB1.2.2. Selecciona informacións relevantes dos documentos audiovisuais para realizar tarefas de aprendizaxe	- CCL - CD - CAA - CSIEE
- a - b - c - e	B1.3. Comprensión e produción de textos orais sinxelos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase).	B1.3. Comprender e producir textos orais sinxelos, propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo adecuadamente.	- CCL - CAA - CSC - CSEIEE

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o			▪ LGB1.3.2. Sigue unha exposición da clase e extrae o sentido global e as informacións máis relevantes, preguntando se é necesario para verificar a súa comprensión.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais sinxelos (explicacións, breves exposicións, narracións curtas...) presentando as ideas cunha coherencia lineal elemental e responde preguntas aclaratorias elementais sobre o seu contido.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
			▪ LGB1.3.4. Participa no traballo en grupo.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ e	▪ B1.4. Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas, respectando as e opinións de quen fala e sen interrupcións inadecuadas.	▪ B1.4. Manter unha actitude de escoita adecuada, respectando as opinións dos e das demais.	▪ LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais, en conversas e exposicións sen interromper.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas (expresións espontáneas, informacións, conversas reguladores da convivencia, discusións ou instrucións) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (petición e quendas de palabra, mantemento do tema, respecto ás opinións das demais persoas, posturas e xestos adecuados).	▪ B1.5. Participar nas diversas situacións de interacción oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	▪ LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB1.5.3. Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación dentro da aula e valora o seu uso fóra dela.	- CCL - CSC - CCEC
			LGB1.5.4. Emprega unha postura e xestualidade que transmite predisposición para interactuar cos demais.	- CCL - CSC - CCEC
			LGB1.5.5. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas.	- CCL - CSC - CCEC
			LGB1.5.6. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	- CCL - CSC - CCEC - CAA
- a - b - e	B1.6. Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: entoación, ritmo e xestualidade.	B1.6. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	LGB1.6.1. Elabora un discurso oral coherente, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	- CCL - CAA
			LGB1.6.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando algúns nexos básicos.	CCL
			LGB1.6.3. Amosa un discurso oral, claro, cunha pronuncia e entoación axeitadas e propias da lingua galega.	- CCL - CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e	▪ B1.7. Produción de textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación social coa axuda de modelos sinxelos e en situación de simulación.	▪ B1.7. Elaborar textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación.	▪ LGB1.7.1. Elabora textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.8. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	▪ B1.8. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	▪ LGB1.8.1. Amosa respecto ás ideas e achegas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ e	▪ B1.9. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	▪ B1.9. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	▪ LGB1.9.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B1.10. Uso, de forma xeral, dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	▪ B1.10. Usar, de forma xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	▪ LGB1.10.1. Usa, de forma xeral, unha linguaxe non sexista.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.10.2. Identifica o uso de linguaxe discriminatoria e sexista evidente.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B1.11. Comparación de textos orais sinxelos producidos en diferentes variedades dialectais da lingua galega.	▪ B1.11. Comparar textos orais sinxelos producidos en diferentes variedades dialectais da lingua galega.	▪ LGB1.11.1. Compara textos orais sinxelos producidos en diferentes variedades dialectais da lingua galega.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ a ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B1.12. Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	▪ B1.12. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral.	▪ LGB1.12.1. Identifica a lingua galega oral con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación...	▪ CCL ▪ CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB1.12.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	- CCL - CCEC - CSC
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER				
- b - e - l - j	- B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia escolar, normas da clase, normas do comedor, normas do transporte e regras de xogos. - B2.2. Comprensión de información xeral en textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas webs infantís) con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xornal, localizando informacións destacadas en portadas, titulares, subtítulos, entradas. - B2.3. Comprensión de información relevante en textos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos descrições, instrucións e explicacións).	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos sinxelos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis).	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	- CCL - CD - CSC
			LGB2.1.2. Identifica as ideas principais dun texto sinxelo (narrativo, descritivo, expositivo).	CCL
			LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo.	- CCL - CAA - CSIEE
			LGB2.1.4. Interpreta, personificacións e hipérboles en textos sinxelos.	- CCL - CAA - CSIEE
			LGB2.1.5. Identifica a estrutura xeral dun texto.	CCL
			LGB2.1.6. Emprega o dicionario, de xeito guiado, para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	- CCL - CAA - CSIEE

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e	▪ B2.4. Integración de coñecementos e de informacións procedentes de diferentes soportes para aprender e contrastar información, identificando e interpretando os datos que se transmiten mediante sinxelos gráficos e ilustracións.	▪ B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de sinxelos gráficos, e ilustracións.	▪ LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de sinxelos gráficos e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CMCT
▪ b ▪ e	▪ B2.5. Subliñado e resumo da información relevante dun texto sinxelo adecuado ao seu nivel.	▪ B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo e resumir o seu contido.	▪ LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.3.2. Realiza o resumo, a partir de preguntas, dun texto sinxelo.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e	▪ B2.6. Iniciación ás estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...).	▪ B2.4. Utilizar, de maneira xeral, estratexias para mellorar a lectura.	▪ LGB2.4.1. Deduce, de maneira xeral, o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión, cando é preciso.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ e	▪ B2.7. Uso dirixido das tecnoloxías da información e das bibliotecas para obter información e modelos para a lectura.	▪ B2.5. Utilizar de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información e modelos para a lectura.	▪ LGB2.5.1. Utiliza de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información e modelos para a lectura.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB2.5.2. Utiliza de xeito guiado dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- a - b - e	B2.8. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta, de textos sinxelos en galego adaptados á idade e aos intereses das alumnas e dos alumnos.	B2.6. Ler, en silencio ou en voz alta, textos sinxelos en galego, adaptados á súa idade e aos seus intereses.	LGB2.6.1. Descodifica sen dificultade as palabras.	- CCL - CAA
			LGB2.6.2. Le textos sinxelos en voz alta sen dificultade.	CCL
			LGB2.6.3. Le textos, adaptados e próximos á súa experiencia, en silencio, sen dificultade.	- CCL - CSC
- a - b - e - i	- B2.9. Uso da biblioteca respectando as súas normas de funcionamento e valorándoa como fonte de información e de ocio e participación en actividades literarias. - B2.10. Valoración das normas de funcionamento da biblioteca como recurso para acceder facilmente a información moi variada e manter un ambiente agradable de traballo e lecer.	B2.7. Usar as bibliotecas de aula, e de centro, respectando as normas básicas de funcionamento, e participar en actividades literarias.	LGB2.7.1. Utiliza as biblioteca de aula e de centro respectando as normas básicas do seu o funcionamento.	- CCL - CAA - CSC
			LGB2.7.2. Valora as bibliotecas de aula e de centro como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos.	- CCL - CAA - CSC
			LGB2.7.3. Participa en actividades literarias do centro.	- CCL - CSC - CCEC
- a - b - e	B2.11. Mantemento adecuado da súa biblioteca persoal.	B2.8. Ter interese por ter unha biblioteca propia.	LGB2.8.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	- CCL - CAA - CSC
- a - b - e	B2.12. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de e de lecer.	B2.9. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación e de lecer.	LGB2.9.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación e de lecer.	- CCL - CAA - CSC - CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
- a - b - e - m	B2.13. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais.	B2.10. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.10.1. Selecciona textos do seu interese, en función dos seus gustos e preferencias.	CCL
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR				
- a - b - e	B3.1. Uso das estratexias de planificación, de textualización e revisión como partes do proceso escritor.	B3.1. Usar, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información.	- CCL - CSIEE - CAA
			LGB3.1.2. Elabora o texto, con coherencia xeral e de xeito creativo.	- CCL - CAA - CSIEE
			LGB3.1.3. Aplica, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	CCL
			LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, léxico, morfosintaxe.	- CCL - CSC - CCEC
- a - b - e - o	- B3.2. Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia escolar, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, solicitudes, instrucións..., de acordo coas características propias destes xéneros. - B3.3. Composición de textos de información sinxelos, característicos dos medios de comunicación social, sobre	B3.2. Producir textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir e resumir, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, instrucións...	- CCL - CAA - CD

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia, en situacións reais ou simuladas.		LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias) e publicitarios (anuncios e carteis) de xeito creativo.	- CCL - CSC - CCEC - CAA
			LGB3.2.3. Elabora diferentes tipos de textos (narrativos e descritivos) seguindo un guión establecido.	- CCL - CAA
			LGB3.2.4. Escribe textos coherentes empregando algúns elementos de cohesión.	- CCL - CSC - CCEC
			LGB3.2.5. Resume brevemente o contido de textos sinxelos, a partir de preguntas, propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	- CCL - CSC - CAA
- b - e	B3.4. Producción de textos relacionados co ámbito académico para comunicar información (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións).	B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para comunicar información.	LGB3.3.1. Elabora por escrito textos do ámbito académico moi sinxelos (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter e comunicar información.	- CCL - CAA - CSIEE
- a - b - e - j	B3.5. Creación de textos sinxelos con intención informativa utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómics.	B3.4. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal.	LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómics.	- CCL - CSC - CCEC - CAA - CSIEE

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ j	▪ B3.6. Uso guiado de programas informáticos de procesamento de textos.	▪ B3.5. Usar de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	▪ LGB3.5.1. Usa de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ i ▪ j	▪ B3.7. Utilización de elementos gráficos e paratextuais sinxelos, para facilitar a comprensión (ilustracións, subliñados, gráficos e tipografía).	▪ B3.6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos.	▪ LGB3.6.1. Usa recursos gráficos e paratextuais sinxelos (ilustracións, subliñados, gráficos e tipografía) para facilitar a comprensión dos textos. ▪ LGB3.6.2. Ilustra creativamente os seus textos con imaxes redundantes co seu contido.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ e ▪ o	▪ B3.8. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. ▪ B3.9. Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención, de reelaboración da información e dos coñecementos e de expresión creativa.	▪ B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	▪ LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado...	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	▪ CCL ▪ CSC
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
▪ e	▪ B4.1. Uso e identificación intuitiva de terminoloxía moi elemental nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados, enunciado, palabra e sílaba, xénero e número, determinantes e formas verbais.		▪ LGB4.1.1. Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes, enunciados, palabras e sílabas.	▪ CCL ▪ CAA

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento na mellora do uso da lingua.	LGB4.1.2. Identifica as formas verbais.	- CCL - CAA
			LGB4.1.3. Separa as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	- CCL - CAA
			LGB4.1.4. Identifica nun texto substantivos e adxectivos.	- CCL - CAA
			LGB4.1.5. Sinala o xénero e número de palabras dadas e é quen de cambialo.	- CCL - CAA
- b - e	B4.2. Uso das normas ortográficas básicas, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas nos escritos.	B4.2. Aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas básicas, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	LGB4.2.1. Aprecia o valor social das normas ortográficas e a necesidade de cingirse a elas.	- CCL - CSC - CCEC
			LGB4.2.2. Utiliza as normas ortográficas básicas, aplicándoas nas súas producións escritas, con especial atención ás maiúsculas.	
e	- B4.3. Comparación e transformación de enunciados, mediante inserción, supresión, cambio de orde, segmentación e recomposición, para xulgar sobre a gramaticalidade dos resultados. - B4.4. Comparación de estruturas sintácticas elementais para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado. - B4.5. Inserción e coordinación de oracións como instrumento na mellora da composición escrita.	B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe elemental nas producións orais e escritas.	LGB4.3.1. Emprega, de forma xeral, os signos de puntuación.	CCL
			LGB4.3.2. Usa unha sintaxe elemental adecuada nas súas producións.	CCL
			LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	- CCL - CSC - CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B4.6. Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (adición, causa), en relación coa composición de textos.	▪ B4.4. Recoñecer e empregar conectores básicos.	▪ LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: adición e causa.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B4.7. Uso do dicionario, en papel ou electrónico, de xeito guiado.	▪ B4.5. Usar o dicionario en papel ou electrónico, de xeito guiado.	▪ LGB4.5.1. Usa o dicionario en papel ou dixital de xeito guiado.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ i ▪ o	▪ B4.8. Identificación de palabras compostas e derivadas, de sinónimos de antónimos e palabras polisémicas básicas, en relación coa comprensión e coa produción de textos.	▪ B4.6. Identificar palabras compostas e derivadas, así como sinónimos, antónimos e palabras polisémicas básicas, para comprender e producir textos.	▪ LGB4.6.1. Recoñece palabras derivadas e compostas, identificando e formando familias de palabras.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB4.6.2. Recoñece e usa sinónimos, antónimos e palabras polisémicas básicas.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ o	▪ B4.9. Valoración da lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	▪ B4.7. Valorar a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	▪ LGB4.7.1. Valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ a ▪ d ▪ e ▪ m ▪ o	▪ B4.10. Comparación entre aspectos das linguas que coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos comunicativos, recoñecer as posibles interferencias e lograr unha competencia comunicativa integrada.	▪ B4.8. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que coñece ou está a aprender para reflexionar sobre como mellorar os seus procesos comunicativos na lingua galega, recoñecer as posibles interferencias e lograr unha competencia comunicativa integrada.	▪ LGB4.8.1. Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas moi evidentes e básicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B5.1. escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos) e da literatura galega en xeral. ▪ B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	▪ B5.1. escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos sinxelos, procedentes da literatura galega en xeral, e da literatura galega popular en particular.	▪ LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos sinxelos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos) e da literatura galega en xeral.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ o	▪ B5.3. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses do alumnado. ▪ B5.4. Lectura guiada e expresiva de textos narrativos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes.	▪ B5.2. Ler textos e obras en galego adaptadas á idade e en diferentes soportes.	▪ LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD
			▪ LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD
▪ b ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B5.5. Lectura guiada de poemas, de relatos e de obras, recoñecendo as características dalgúns modelos.	▪ B5.3. Identificar o xénero literario ao que pertencen uns textos dados..	▪ LGB5.3.1. É quen de identificar o xénero literario ao que pertencen uns textos dados: narrativa, poesía e teatro.	▪ CCL ▪ CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	TERCEIRO
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ o	▪ B5.6. Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos.	▪ B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos a partir de modelos sinxelos.	▪ LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de situacións de textos literarios.	▪ B5.5. Participar activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios.	▪ LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios.	▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	▪ B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	▪ LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B5.9. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. ▪ B5.10. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.	▪ B5.7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais.	▪ LGB5.7.1. Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	▪ CCL ▪ CCEC

CADRO DISTRIBUCIÓN HORARIA

Áreas	Cursos					
	1º	2º	3º	4º	5º	6º
Lingua galega e literatura	4	4	4	4	4	3
Lingua castelá e literatura	4	4	4	4	4	3
Matemáticas	5	5	4	4	5	5
Ciencias sociais	3	2	3	2	2	3
Ciencias da natureza	2	2	2	2	2	2
Lingua estranxeira	2	2	3	3	3	3
Educación artística	2	2	2	2	2	2
Educación física	2	2	2	2	2	2
Relixión/ Valores sociais e cívicos	1	2	1	1	1	1
Libre configuración				1		1
TOTAIS	25	25	25	25	25	25